

KUNGLIGA ÅRSREDOVISNING 2013 OPERAN

INNEHÅLL

VD har ordet	3
Opera och balett 2013	4
Förvaltningsberättelse	9
Verksamheten 2013 i siffror	13
Ekonomiskt utfall och eget kapital	19
Bolagsstyrningsrapport	30
Revisionsberättelse	36
Hållbarhetsredovisning	37
GRI-index	44
Revisors rapport av Operans hållbarhetsredovisning	46

MICHAEL WEINIUS (PARSIFAL) OCH EMIL ORWING I PARSIFAL

VD HAR ORDET

KUNGLIGA OPERAN har återigen haft ett starkt och konstnärligt framgångsrikt år. Man får gå långt tillbaka i tiden för att finna ett liknande besöksstryck med hög snittbeläggning för både opera och balett.

Den senaste publikenkäten visar på en mycket nöjd publik (92 %) både vad beträffar bredden av repertoar som den konstnärliga kvaliteten. Tiden kring 60-talet har ofta betraktats som Operans s.k. guldålder, därför glädjer vi oss nu åt att få höra detta uttryck återuppträda i publikens omdömen. Överhuvudtaget är det glädjande att konstatera att intresset för opera, balett och dans är på framfart i Sverige som ligger i toppen i Europa enligt EU-kommissionens mätning »Cultural access and participation« (november 2013).

Operan har varit mer synlig än tidigare år genom digitala sändningar, i SVT:s serie »Livet på Operan« (fem avsnitt) och inom såväl nationell som internationell press. Genom TV-serien »Livet på Operan« fick vi möjlighet att presentera större delen av vår organisation och förmedla den komplexa process som framtagandet av en konstnärlig produktion innebär. Vi har under året fått fin respons för serien och ett antal nya besökare.

Årets premiärer har alla spelats för utsålda hus och rönt stor uppmärksamhet för den konstnärligt höga nivån. Operaverk som *Turandot* och *Salome* lockade stor publik särskilt genom Nina Stemme, vår svenska världssopran som under året fått en rad utmärkelser för sitt unika artisteri. Våra egna solister och Hovkapellet har även rönt stora framgångar. Körens prestationer lyftes också fram i *Mozart mässa i c-moll* och *Turandot* samt i firandet av jubilarer Benjamin Britten's opera *Peter Grimes* där stora körsatser ingick. Sammantaget ledde detta till att kören fick Årets Operapris av Svenska Dagbladet.

Baletten har rönt stor framgång med *Julia & Romeo* vilket lett till ett antal inbjudningar om gästspel vid internationella hus och kommer att genomföras under 2014 och 2015. Vi har även haft premiär av det moderna dansprogrammet

Time Themes och vidare har vi spelat klassiker som *Svansjön*, *Nötknäpparen*, *Törnrosa* och *Giselle*.

Kungliga Hovkapellet har medverkat i ett antal konserter; på Gustav Adolfs Torg, Hagaparken, Ljusterö och givit ut en lovordad CD med musik ur *Nibelungens Ring* under ledning av chefsdirigent Lawrence Renes.

Under året har en ny spelplats tagits i bruk, Scen Gäddviken, där Unga på Operan hade premiär av Britten's kammaropera *Det gyllene skeppet*. Medverkande på scenen var ungdomar vilket gjorde föreställningen extra intressant i relation till den unga publiken. I väntan på en ny permanent, mindre scen får Gäddviken fungera som ett komplement till operahuset vid Gustav Adolfs Torg.

En glädjande nyhet kom med årets budgetproposition där regeringen riktat ett uppdrag till Operan och Statens fastighetsverk att utreda renovering och ombyggnad av operahuset med rubriken En ny Opera i Operan. Förstudie ska lämnas i slutet av 2014.

Under året har ett samarbete med Kungliga Musikaliska Akademien gjorts med programmet *Oerhört Ohört*, en serie konserter med musik av kvinnliga kompositörer från det förra sekelskiftet. Tillsammans med Dramaten, Operans solister, musiker och dramaturger har Mozart presenterats i olika former.

Parallellt med den konstnärliga verksamheten har Operan arbetat fram och implementerat en produktionsstyrd organisationsform som ska underlätta styrningen av kärnverksamheten och på sikt ge möjlighet till utökad konstnärlig verksamhet.

Året har varit fyllt av olika utmaningar och jag vill rikta ett stort och varmt tack till alla i vår organisation som med kunskap, erfarenhet och stor lojalitet med verksamheten gjort sitt yttersta för att publiken ska få uppleva det bästa huset kan erbjuda. Tack även till Operans styrelse som på ett aktivt sätt deltar i vårt gemensamma arbete.

BIRGITTA SVENDÉN

VD

OPERA

Kungliga Hovkapellet, operasolister samt Kungliga Operans K r, med korm stare Folke Alin och Christina Hörnell har medverkat i följande produktioner under 2013

BOH ME

MUSIK *Giacomo Puccini*
TEXT *Giuseppe Giacosa och Luigi Illica efter Henry Murgers roman*
DIRIGENT *Lawrence Renes*
SCENOGRAFI OCH LJUS *Lars  stbergh*
KOSTYM *Annsofi Nyberg*
REGI *Wilhelm Carlsson*
ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 5
ANTAL BESÖKARE 5 051

IL TROVATORE

MUSIK *Giuseppe Verdi*
TEXT *Salvadore Commarano efter Antonio Guiti rres pjäs*
DIRIGENT *Lawrence Renes*
SCENOGRAFI OCH KOSTYM *Reinhard von der Thannen*
LJUS *Ellen Ruge*
REGI *Wilhelm Carlsson*
ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 6
ANTAL BESÖKARE 6 011

KARLSSON P  TAKET

MUSIK *Thomas Lindahl*
TEXT *Mathias Clason efter Astrid Lindgrens böcker*
DIRIGENT *David Björkman*
SCENOGRAFI OCH KOSTYM *Anne Hellansj *
LJUS *Markus Granqvist*
REGI *Sally Palmquist Procop *
PREMIÄR 16 mars 2013
ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 14 (varav 6 skolföreställningar)
ANTAL BESÖKARE 11 536

LÄDERLAPPEN

MUSIK *Johann Strauss d.y.*
TEXT *Carl Haffner och Richard Gen e efter Henri Meilhacs och Ludovic Hal vys Le r veillon*
SVENSK TEXT *Caj Lundgren och Ann-Margret Pettersson*
DIRIGENT *Benjamin Shwartz*
SCENOGRAFI *Lars  stbergh*
KOSTYM *Ann-Margret Fyreg rd*
KOREOGRAFI *Petter Jacobsson*
LJUS *Hans-Åke Sjöquist*
REGI *Ann-Margret Pettersson*
ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 6
ANTAL BESÖKARE 4 457

MASKERADBALEN

MUSIK *Giuseppe Verdi*
TEXT *Antonio Somma efter Scribe*
DIRIGENT *P G Morandi/Keri-Lynn Wilson*
SCENOGRAFI OCH KOSTYM *Magdalena  berg*
LJUS *Ellen Ruge*
DRAMATURG *Katarina Aronsson*
REGI *Tobias Theorell*
ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 10
ANTAL BESÖKARE 10 318

PARSIFAL

MUSIK OCH TEXT *Richard Wagner*
DIRIGENT *Patrik Ringborg*
SCENOGRAFI *Dirk Becker*
KOSTYM OCH MASK *Barbara Drohsin*
LJUS *Olaf Winter*
DRAMATURG *Thomas Jonigk*
KOREOGRAFI *Thomas Wilhelm*
REGI *Christof Loy*
PREMIÄR 5 oktober 2013
ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 7
ANTAL BESÖKARE 7 183

PETER GRIMES

MUSIK *Benjamin Britten*
 TEXT *Montague Slater efter Georg Crabbe*
 DIRIGENT *Lawrence Renes*
 SCENOGRAFI *Per A. Jönsson*
 KOSTYM *Nina Sandström*
 LJUS *Torsten Dahn*
 KOREOGRAF OCH RÖRELSEINSTRUKTÖR
Gunnlaugur Egilsson
 DRAMATURG *Katarina Aronsson*
 REGI *Johanna Garpe*
 PREMIÄR *4 maj 2013*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *9*
 ANTAL BESÖKARE *5 758*

SALOME

MUSIK *Richard Strauss*
 TEXT *Hedwig Lachmann efter Oscar Wilde*
 DIRIGENT *Lawrence Renes*
 SCENOGRAFI *Lars-Åke Thessman*
 KOSTYM *Maria Geber*
 LJUS *Linus Fellbom*
 DRAMATURG *Katarina Aronsson*
 REGI *Sofia Jupither*
 PREMIÄR *30 november 2013*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *8*
 ANTAL BESÖKARE *8 549*

TOSCA

MUSIK *Giacomo Puccini*
 TEXT *Giuseppe Giacosa och Luigi Illica*
 DIRIGENT *Lawrence Renes/Andrea Battistoni/
 Giampaolo Bisanti*
 SCENOGRAFI *Björn Brusewitz*
 KOSTYM *Ann-Mari Anttila*
 LJUS *Hans-Åke Sjöquist*
 REGI *Knut Hendriksen*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *6*
 ANTAL BESÖKARE *4 511*

BALETT

Kungliga Baletten och Kungliga Hovkapellet
 samt elever från Kungliga Svenska Balettskolan
 har medverkat i följande produktioner under 2013

MIA HJELTE I I KNEW THEN

TROLLFLÖJTEN

MUSIK *Wolfgang Amadeus Mozart*
 TEXT *Emanuel Schikaneder*
 ÖVERSÄTTNING *Ulf Peter Hallberg*
 DIRIGENT *Lawrence Renes*
 REGI OCH SCENOGRAFI *Ole Anders Tandberg*
 KOSTYM *Maria Geber*
 LJUS *Ellen Ruge*
 KOREOGRAFI *Anna Koch*
 DRAMATURG *Katarina Aronsson*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *9*
 ANTAL BESÖKARE *9 135*

TURANDOT

MUSIK *Giacomo Puccini*
 TEXT *Giuseppe Adami och Renato Simoni*
 DIRIGENT *Thomas Söndergaard/
 Lawrence Renes*
 REGI, SCENOGRAFI OCH LJUS
Marco Arturo Marelli
 KOSTYM *Dagmar Niefind Marelli*
 PREMIÄR *16 februari 2013*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *22*
 ANTAL BESÖKARE *24 329*

VALKYRIAN

MUSIK OCH TEXT *Richard Wagner*
 DIRIGENT *Lawrence Renes*
 SCENOGRAFI OCH KOSTYM
Bente Lykke Möller
 LJUS *Torben Lendorph*
 DRAMATURG *Stefan Johansson*
 REGI *Staffan Valdemar Holm*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *4*
 ANTAL BESÖKARE *3 930*

GISELLE

KOREOGRAFI *Natalia Makarova*
 MUSIK *Adolphe Adam*
 DIRIGENT *Ariane Matiakh*
 SCENOGRAFI *Tony Straiges*
 KOSTYM *David Walker*
 LJUS *Martin Säfström*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *8*
 ANTAL BESÖKARE *6 778*

JULIA & ROMEO

KOREOGRAFI *Mats Ek*
 MUSIK *Pjotr Tjajkovskij, i urval av Mats Ek,
 bearbetad av Anders Högstedt*
 DIRIGENT *Alexander Polianichko*
 SCENOGRAFI OCH KOSTYM *Magdalena Åberg*
 LJUS *Linus Fellbom*
 URPREMIÄR *24 maj 2013*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *19*
 ANTAL BESÖKARE *18 940*

NÖTKNÄPPAREN

KOREOGRAFI *Pär Isberg*
 MUSIK *Pjotr Tjajkovskij*
 LIBRETTO *Pär Isberg och Erik Näslund efter
 Beskow och Hoffmann*
 DIRIGENT *Eva Ollikainen/Ariane Matiakh*
 SCENOGRAFI *Bo-Ruben Hedwall*
 KOSTYM *Ann-Mari Anttila*
 LJUS *Torkel Blomkvist*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR *13*
 ANTAL BESÖKARE *13 843*

SVANSJÖN

KOREOGRAFI *Natalia Conus efter Petipa/Ivanov*
 MUSIK *Pjotr Tjajkovskij*
 LIBRETTO *V. Begitjev/V. Geltser*
 DIRIGENT *Graham Bond*
 SCENOGRAFI *Henry Bardon*
 KOSTYM *David Walker*
 LJUS *Ola Norlén efter originaluppsättningen 1964*

ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 15
 ANTAL BESÖKARE 15 053

TIME THEMES

Time Themes
 KOREOGRAFI, KOSTYM, LJUS *Emanuel Gat*
 MUSIK *Franz Schubert*

I New Then
 KOREOGRAFI, SCENOGRAFI *Johan Inger*
 LJUS *Tom Visser*
 KOSTYM *Bregje van Balen*
 MUSIK *Van Morrison*

PREMIÄR 21 februari 2013
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 10
 ANTAL BESÖKARE 5 583

TÖRNROSA

KOREOGRAFI *Marcia Haydé*
 MUSIK *Pjotr Tjajkovskij*
 DIRIGENT *Graham Bond*
 SCENOGRAFI OCH KOSTYM *Pablo Nunez*
 LJUS *Marcia Haydé, Bruno Wittock*
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 11
 ANTAL BESÖKARE 10 707

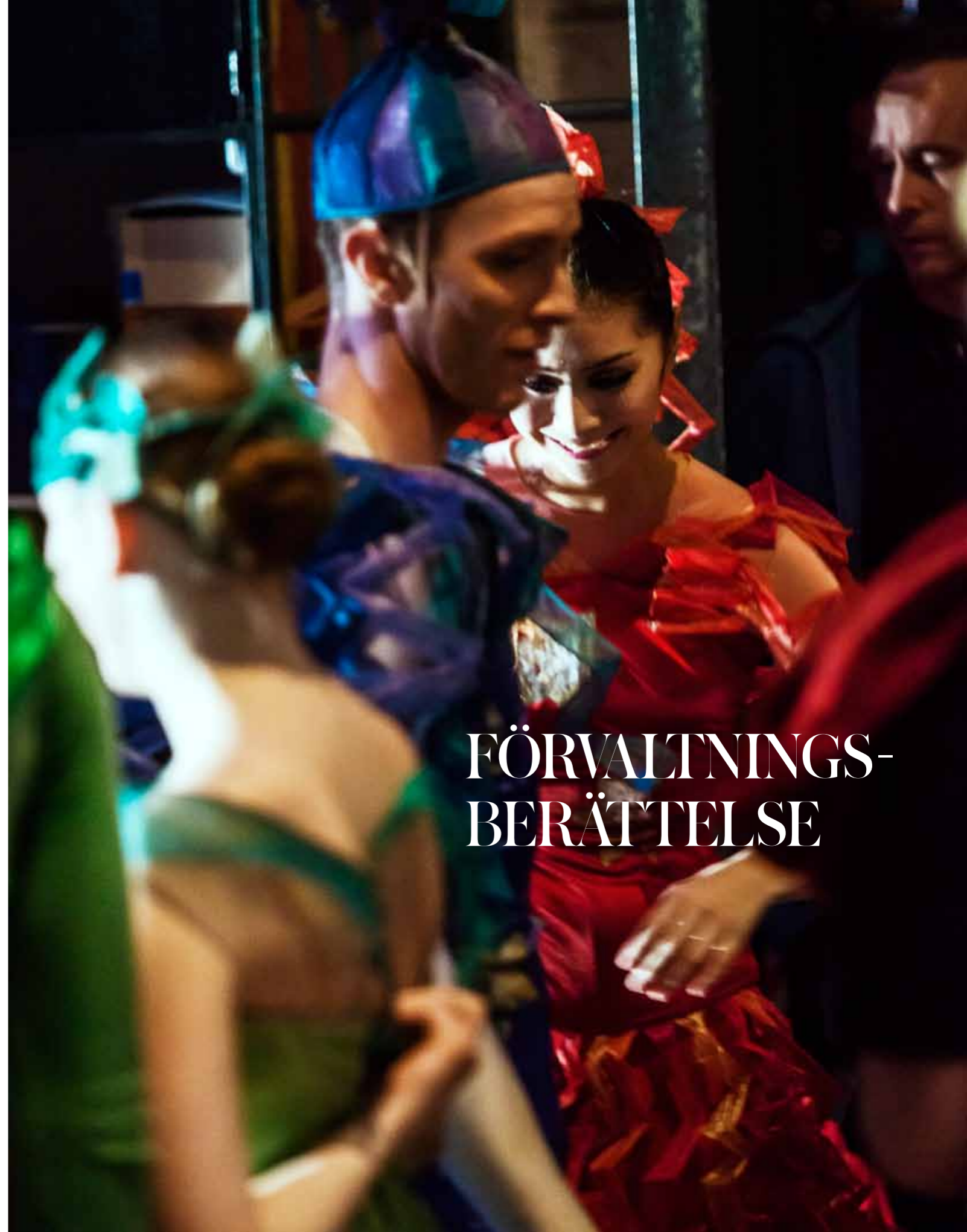

UNGA PÅ OPERAN

DET GYLLENE SKEPPET

MUSIK *Benjamin Britten*
 TEXT *Colin Graham*
 SVENSK ÖVERSÄTTNING *Anna Linden*
 DIRIGENT *Pelle Olofson*
 SCENOGRAFI *Benoit Dugardyn*
 KOSTYM, MASK *Pieter Coene*
 LJUS *Dominique Sournac*
 KOREOGRAFI *Darren Ross*
 REGI *Caroline Petrick*

PREMIÄR 18 maj 2013
 ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR 16
 ANTAL BESÖKARE 2 000 (*Scen Gäddviken*)

FÖRVALTNINGS- BERÄTTELSE

ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN

2013 blev återigen ett mycket framgångsrikt år för Kungliga Operan AB (Operan) med betydande konstnärliga framgångar och stor publik och trots färre antal föreställningar och aktiviteter än året innan ökade antalet besökare. Publikbeläggningen var under 2013 rekordhög med 96 (87) procent för operaföreställningarna och 100 (98) procent för balett-/dansföreställningarna (2012 års siffror inom parentes).

Ett omfattande arbete med att renovera teatermaskineriet genomfördes under det något förlängda sommaruphållet, efter en inledande fas under uppehållet 2012 och arbetet beräknas vara färdigt hösten 2014. Målsättningen med projektet är att utveckla och verksamhetsanpassa operabyggnadens scenteknik samt att förbättra arbetsmiljön och möjliggöra planerade föreställningar.

Under 2013 fastställde riksdagen budgetpropositionen för 2014 där en genomgripande renovering och ombyggnad av operahuset vid Gustav Adolfs Torg aviserades. Regeringen har därefter gett Statens fastighetsverk (SFV) i uppdrag att i nära samarbete med Operan göra en förstudie för en renovering och ombyggnad av operahuset. Förstudien ska utgå från Operans behov av att utveckla den konstnärliga verksamheten och öka tillgängligheten för publiken. Förstudien ska presenteras för regeringen i december 2014. Ett viktigt skäl till denna stora satsning och ett viktigt mål för Operan i stort är att Operan ska kunna bli mer öppen och tillgänglig för allmänheten. Under 2013 använde Operan olika grepp för att öka synligheten och tillgängligheten, inte bara med välbesökta aktiviteter utanför operahuset, utan också med fortsatt satsning på direktsändningar på svenska biografier, öppna repetitioner, utökade öppettider och ökad närvaro i digitala medier. Ett nytt säsongsprogram fick stor uppmärksamhet, även internationellt. I linje med att vara tillgänglig för så många som möjligt verkar också Operans barn- och ungdomssektion Unga på Operan.

Filmat material kring Operans föreställningar har inneburit ökad synlighet. Den i svt visade produktionen »Livet på Operan«, en arbetsplatsdokumentär i fem delar som speglade Operans verksamhet på och bakom scenen, innebar stort genomslag i hela landet.

FÖRESTÄLLNINGSVERKSAMHETEN

Operan har under 2013 haft åtta premiärer, varav två urpremiärer. För operaverksamheten innebar det fem premiärer: *Turandot*, *Peter Grimes*, *Parsifal* och *Salome* samt barn- och familjeföreställningen *Karlsson på taket*. Balettverksamheten presenterade två premiärer: *Time themes* (urpremiär) tillsammans med *I knew then*, vilka båda ingick i en balettafton, samt urpremiären av *Julia & Romeo*. Samtliga dessa opera- och balettpremiärer var på stora scenen. Unga på Operan hade premiär på *Det gyllene skeppet* på Operans nya scen Gäddviken.

Året inleddes med utsålda föreställningar av Giacomo Puccinis opera *Turandot* med världssopranen Nina Stemme i titelrollen. Med *Karlsson på taket* av Thomas Lindahl (musik) och Mathias Clason (text) efter Astrid Lindgrens böcker presenterades en fullskalig operaproduktion för en entusiastisk barn- och familjepublik. Operarepertoarens bredd återspeglades i populära verk som *Bohème*, *Läderlappen*, *Tosca* och *Trollflöjten* samt prestigefyllda och exklusiva produktioner av tonsättare som Giuseppe Verdi, Richard Wagner och Benjamin Britten – tre jubilarer som Operan uppmärksammade under 2013. Verdiåret innebar uppsättningar av *Maskeradbalen* och *Il trovatore*, Brittens *Peter Grimes* fick premiär i en samhällskritisk tolkning och Wagneråret uppmärksammades med repris av *Valkyrian* och premiär på *Parsifal* i regi av Christoph Loy och en imponerande rollbesättning med internationellt mått mätt. Årets sista operapremiär var Richard Strauss *Salome* – återigen med Nina Stemme i titelrollen. Uppsättningen, i regi av operadebuterande Sofia Jupither, fick stort gensvar och Stemme hyllades av en samstämmig press. Samtliga föreställningar var utsålda. I anslutning till dessa jubileer anordnades seminarier, föreläsningar och publiksamtal.

Världspremiären av Mats Eks helaftonsbalett *Julia & Romeo* blev en bejublade föreställning som även tilldrog sig ett stort internationellt intresse. En inspelning av *Julia & Romeo* gjordes under året för att kunna distribueras i Sverige och internationellt under 2014. Kungliga Baletten gav vidare klassiker som *Giselle*, *Nötknäpparen*, *Svansjön* och *Törnrosa*, verk med sin självklara plats på repertoaren. Kungliga Baletten har som nationell och enda dansinstitution i Sverige i sitt uppdrag att dels uppföra klassisk balett, dels skapa nya moderna genreöverskridande dansverk. 2013 firade Kungliga Baletten 240 år och i samband med premiären av *Julia & Romeo* gavs en ny bok om Kungliga Balettens historia ut för att öka medvetenheten om det kulturarv som Operan förvaltar och utvecklar.

Sammantaget visar 2013 en utveckling av både bredden och spetsen i repertoaren med en mycket hög konstnärlig nivå som målsättning, vilket krävt omfattande resurser och en stor arbetsinsats från samtliga Operans avdelningar. Operan anser sig möta de av regeringen uppställda målen och följa de riktlinjer som satts upp. Operan uppfyller sålunda bl.a. sitt uppdrag om att erbjuda en bred repertoar med en god balans mellan traditionella verk, nyskapande tolkningar samt nya verk och har under 2013 lockat en stor publik och fått fina recensioner avseende alla dessa kategorier.

SAMARBETEN OCH GÄSTSPEL

Under året direktsände Operan två operor (*Turandot* och *Salome*) och en balett (*Julia & Romeo*) i samarbete med Folkets Hus och Parker till biografier runt om i Sverige.

Ett samarbete med Kungliga Musikaliska Akademien inleddes avseende en serie kammarkonserter i Guldföajén

kallade *Oerhört ohört*. Serien presenterar sex kvinnliga, svenska pionjärtonsättare, verksamma kring år 1900. Under hösten 2013 har Laura Netzelt och Valborg Aulin fått varsin konsertkväll, med fortsättning under våren 2014.

Operans solister, Kungliga Operans kör och Kungliga Hovkapellet medverkade i det årliga konsertarrangemanget i Hagaparken, Solna, i samband med nationaldagsfirandet som 2013 lockade cirka 20 000 (15 000) besökare.

För sjätte året medverkade Kungliga Operan i Östersjöfestivalen som 2013 invigdes med Hector Berlioz tolkning av Shakespeares *Romeo och Julia*. Kungliga Hovkapellet medverkade under ledning av Esa-Pekka Salonen tillsammans med solister och Kungliga Operans kör.

Sista kvällen på Stockholms Kulturfestival innebär sedan starten 2006 början på Operans höstsäsong. I år lockade utomhuskonserterna på Gustav Adolfs torg en publik på sammanlagt 10 000 personer där operasolister framträdde tillsammans med Kungliga Operans kör och Kungliga Hovkapellet.

Samarbetet med Stockholms stadsteater/Parkteatern är ett återkommande evenemang för att nå ut till en bredare publik. 2013 bjöds publiken på fyra program, varav två kvällar med opera och två kvällar med balett.

I samarbete med Musik på Varvet ägde en italiensk operagala rum på Ljusterö, i Stockholms skärgård, med fokus på Verdis 200-årsjubileum. Operans solister och Kungliga Hovkapellet medverkade.

På rokokoteatern Confidencen, Ulriksdals slottsteater, presenterade Kungliga Baletten ett specialkomponerat program med utdrag ur den klassiska och moderna repertoaren.

Samarbetet med Dansens Hus bestod i att Kungliga Baletten medverkade i Dansens Hus öppningsföreställning samt var del i den av Dansens Hus initierade festivalen Dans Hjärta Stockholm.

Operan och Kungliga Dramatiska teatern anordnade ett evenemang kring Mozart. I anslutning till föreställ-

ningen *Amadeus* framförde Operans solister och musiker ur hovkapellet arior och duetter ur tonsättarens operor. Dessutom samtalade Dramatens och Operans dramaturger om Mozart som musikdramatiker.

Operan stod som medarrangör för ett internationellt Wagnersymposium som anordnades av Kungliga Vitterhetsakademien. Som en del av Wagnerjubileet inbjöds performance-artisten Charlotte Engelkes med sin föreställning *Very Wagnerian Night* på Operans stora scen. Wagnersatsningen fortsatte med samtal kring Wagner och film i samband med premiären av *Parsifal*.

I ett samarbete med Svenska institutet genomfördes ett besöksprogram för utländska journalister med fokus på svensk danshistoria och scenkonst med program på Dansmuseet, Drottningholms slottsteater samt Scenkonstbiennalen.

Inom ramen för Friendly Exchange, ett internationellt utbytesprogram mellan etablerade dansinstitutioner, inleddes ett längre samarbete med Hong Kong Ballet med dansare som kom till Stockholm för att medverka i Natalia Makarovas uppsättning av *Giselle*.

Operan har även samproducerat operan *Turandot* med operan i Graz. All tillverkning av dekor och kostymer gjordes i Operans verkstäder. Efter premiären i Stockholm spelas produktionen i Graz.

Förutom all produktion till Operans egna föreställningar har dekoren till baletten *Fröken Julie* från 1950 kopierats och anpassats i storlek för Opéra National de Paris (Garnieroperan). Vidare har under året ett samarbete inletts med English National Opera (ENO) om en samproduktion där Operan tillverkar hela dekoren för operan *Otello* anpassad till bägge teatrarna, medan ENO tillverkar kostymerna. Operan har även samarbetat med Frankfurtoperan som fått hyra produktionen *Flickan från Västern*. Avslutningsvis kan nämnas att Operan hyrt ut kostymerna till baletten *Tyll* till Koninklijk Ballet Vlaanderen i Antwerpen.

NYCKELTAL (MKR)	2013	2012	2011	2010	2009
Antal produktioner	19	23	23	24	24
Antal premiärer	7	8	8	6	6
Beläggningsgrad stora scenen ¹	98%	91%	88%	84%	83%
Antalet Fst stora scenen	194	220	204	226	221
Antal besökare föreställningar och övriga aktiviteter	291 043	289 867	260 260	257 663	241 966
Nettoomsättning	79,2	84,3	79,4	75,2	75,9
Statliga bidrag	428	423,4	427,2	415,9	411,3
Egenfinansiering	16%	17%	16%	15%	16%
Eget kapital	32,6	27,1	18,8	11,8	3,0
Soliditet	16%	16%	12%	10%	4%
Medelantalet anställda i årsverken	536	552	543	544	562

¹ Den genomsnittliga beläggningen uppgår till 100 procent för baletten trots att en av produktionerna har haft en lägre beläggning, eftersom detta kompenseras av att flera av de övriga balettproduktionerna egentligen haft en beläggning över 100 procent då även t ex lyssnarplatser sålts

VERKSAMIETEN 2013
I SIFFROR

PLATS UPPSÄTTNING AKTIVITET	KOMMENTAR	ANTAL FÖRE- STÄLLNINGAR	ANTAL BESÖKARE	BELÄGG- NING %
FÖRESTÄLLNINGAR STORA SCENEN				
OPERA				
Bohème	Repris	5	5 051	100
Il Trovatore	Nypremiär	6	6 011	100
Karlsson på taket ¹	Premiär Familjeföreställning B&U	14	11 536	84
Läderlappen	Repris	6	4 457	75
Maskeradbalen	Repris	10	10 318	100
Parsifal	Premiär	7	7 183	100
Peter Grimes	Premiär	9	5 758	64
Salome	Premiär	8	8 549	100
Tosca	Repris	6	4 511	75
Trollflöjten	Repris	9	9 135	100
Turandot	Premiär	22	24 329	100
Valkyrian	Repris	4	3 930	99
Summa opera stora scenen (2012; 2011 inom parentes)		106 (142; 127)	100 768 (122 608; 104 989)	-
Genomsnitt opera stora scenen		-	950 (863; 827)	96 (87; 83)
BALETT				
Giselle	Nypremiär	8	6 778	100
Julia & Romeo ²	Urpreniär	19	18 910	100
Nötknäpparen ³	Repris Familjeföreställning B&U	13	13 843	100
Svansjön	Repris	15	15 053	100
Time Themes	Urpreniär	10	5 585	66
Törnrosa	Repris Familjeföreställning B&U	11	10 707	100
Summa balett stora scenen		76 (65; 63)	70 876 (54 482; 50 966)	-
Genomsnitt balett stora scenen		-	932 (838; 809)	100* (98; 95)

1 Varav 6 skolföreställningar

2 Varav 2 skolföreställningar

3 Varav 1 skolföreställning

4 Den genomsnittliga beläggningen uppgår till 100 procent trots att en balettproduktion har haft en lägre beläggning, eftersom detta kompenseras av att flera av de övriga balettproduktionerna egentligen haft en beläggning över 100 procent då även t ex lyssnarplatser sålts.

PLATS UPPSÄTTNING AKTIVITET	KOMMENTAR	ANTAL FÖRE- STÄLLNINGAR	ANTAL BESÖKARE	BELÄGG- NING %
ÖVRIGT STORA SCENEN				
Operahögskolan och Örebro kammarorkester		1	889	61
Operahögskolan och Kungliga Musikhögskolans symfoniorkester		1	959	96
Very Wagnerian Night, 1/3		1	947	100
Wagnergala, 28/4		1	937	94
Kulturnatt – Festförest. 20/4		1	1 099	97
Svenska Balettskolan		2	1 374	81
Operasolisternas julkonsert		4	4 435	100
Nyårsgala		1	1 114	100
Summa stora scenen		194 (220; 204)	183 398 (188 631; 169 314)	–
Genomsnitt stora scenen		–	945 (857; 830)	98 (91; 88)
FÖRESTÄLLNINGAR GULDFOAJÉN				
Sommarkonserter		18	1 782	100
It's not that red – dans		6	660	–
Kammarkonsert, 26/1		1	104	87
En soprans liv och död	B&U	4	406	–
Trombonfestival	B&U	1	114	–
Pianoföreställning – tidsmaskinen	B&U	12	1 195	–
Teaterspöket och hennes...	B&U	2	263	–
Bortadrom	B&U	4	301	–
Oerhört ohört – Kammarmusik		2	166	69
Operasolisternas Vårcaprice		2	157	–
FÖRESTÄLLNINGAR ÖVRIGA SCENER/LOKALER I OPERAHUSET/GÄDDVIKEN				
Det Gyllene Skeppet	Gäddviken	16	2 000	100
Kulturnatt	Operakaféet	3	270	–
Lunchkonserter	Operakaféet	68	4 482	94

PLATS UPPSÄTTNING AKTIVITET	KOMMENTAR	ANTAL FÖRE- STÄLLNINGAR	ANTAL BESÖKARE	BELÄGG- NING %
TURNÉER OCH GÄSTSPEL I SVERIGE				
Operan på Haga, nationaldagsfirande, Hagaparken	Opera/Balett/B&U	1	20 000	–
Smakprov från kommande säsong – Stockholms kulturfestival	Opera	1	10 000	–
Operan i Vitabergsparken	Opera/Balett	4	11 100	–
Östersjöfestivalen, Berwaldhallen	Opera	1	1 087	92
Confit de dance, Confidencen	Balett	4	581	65
Viva Verdi, Ramsmora varv, Ljusterö	Opera	1	868	96
Mozart på Dramaten	Opera	1	250	
Solistklubbens årliga julkonsert	Opera	1	320	
Summa turné och gästspel Sverige		14 (17; 29)	44 206 (36 493; 28 021)	–
TURNÉER OCH GÄSTSPEL UTOMLANDS				
Summa turné och gästspel utomlands (2012, 2011 inom parentes)		0 (1; 21)	0 (1 145; 20 384)	
Summa föreställningar och besökare		347 (398; 420)	239 504 (240 250; 225 904)	–
ÖVRIGA AKTIVITETER I OPERAHUSET				
T.ex. öppna repetitioner, visningar, introduktioner, opera- och balettkvartar, samtal, workshops, skolverksamhet, kollo mm		793	42 963	
Summa övriga aktiviteter i operahuset		793 (801; 790)	42 963 (35 754; 34 356)	–
DIGITALA SÄNDNINGAR				
Turandot	Folkets hus och parker (direkt-sändning i det digitala biografnätet)	1	4 778	–
Salome	”	1	2 373	–
Julia & Romeo	”	1	1 425	–
Summa totalt föreställningar, digitala sändningar och övriga aktiviteter i operahuset		1 143 (1 258; 1 151)	291 043 (289 867; 260 260)	–

Denna tabell visar barn- och ungdomsverksamheten samt familjeföreställningar, här utbruten ur tabell på sid 14–17.

PLATS UPPSÄTTNING AKTIVITET	KOMMENTAR	ANTAL FÖRE- STÄLLNINGAR	ANTAL BESÖKARE	BELÄGG- NING %
BARN- OCH UNGDOMSVERKSAMHET				
STORA SCENEN				
Karlsson på taket ¹	Premiär Familjeföreställning B&U	14	11 536	84
Julia & Romeo ²	Premiär	2	1 662	98
Nötknäpparen ³	Repris Familjeföreställning B&U	13	13 843	100
GÄDDVIKEN				
Det Gyllene Skeppet	Premiär	16	2 000	100
GULDFOAJÉN				
En soprans liv och död	Mini-föreställning	4	406	–
Trombonfestival	”	1	114	–
Pianoföreställning – tidsmaskinen	”	12	1 195	–
Teaterspöket och hennes...	”	2	263	–
Bortadrom	”	4	301	–
TURNÉER OCH GÄSTSPEL				
–	–	–	–	–
Summa föreställningar och besökare (2012, 2011 inom parentes)		68 (82; 75)	31 320 (22 126; 24 525)	
ÖVRIGA AKTIVITETER I OPERAHUSET				
T.ex. Introduktion för barn, barnvisningar, familjedagar, killdag, skolverksamhet, lovverksamhet, kollo, workshops, lärarkvällar mm.		436	15 332	
Summa föreställningar och aktiviteter inom barn- och ungdomsverksamheten		504 (495; 487)	46 652 (33 370; 37 660)	–

1 Varav 6 skolföreställningar

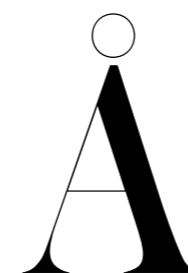
2 Varav 2 skolföreställningar

3 Varav 1 skolföreställning

4 39 928 besökare om förra årets digitala sändning av barnoperan Zémire och Azor räknas in.

SAMMANSTÄLLNING	Antal föreställningar och aktiviteter	Varav för barn och ungdom och familjeföreställningar	Antal besökare /lyssnare/ tittare
Föreställningar och aktiviteter i operahuset	1 126 (1 181; 1 101)	504 (495; 487)	238 261 (238 566; 211 855)
Turnéer och gästspel	14 (18; 50)	0 (1; 18)	44 206 (37 638; 48 405)
Radio-, TV och digitala sändningar (antal sända produktioner – ej antal sändningar)	7 (10; 8)	0 (1; 0)	188 576 (151 648; 650 000)

EKONOMISKT UTFALL & EGET KAPITAL

ÅRETS RESULTAT UPPGÅR till 5,4 mkr (8,3 mkr). Den totala egenfinansieringen uppgår till 79,2 mkr (84,3 mkr). Liksom i årsbokslutet för 2012 balanseras det årliga extra bidraget (anslagshöjning) om 10 mkr som Operan erhållit för renoveringar och investeringar i operahuset. Skuldfört bidrag per 31 december 2013 uppgår till 34,4 mkr. I enlighet med budgetunderlaget 2014–2016 har Operan under 2013 intäktsfört 2,8 mkr vilket motsvarar ett resultatbortfall som en direkt konsekvens av ett något förlängt speluppehåll med anledning av renoveringen av scenmaskineriet. Detta har inneburit ett något lägre antal föreställningar och besökare än vanligt, men trots detta ligger biljettintäkterna i paritet med förra årets intäkter och den genomsnittliga beläggningen har varit högre än tidigare år. Recettintäkter inklusive turnéer uppgår till 61,4 mkr (61,8 mkr) och i genomsnitt har publikbeläggningen varit 96 (87) procent för opera och 100 (98) procent för balett/dans.

Det egna kapitalet uppgår vid utgången av 2013 till 32,6 mkr (27,1 mkr). Likvida medel ökade med 3,7 mkr och uppgår vid årets utgång till 112,9 mkr (109,2 mkr).

VÄSENTLIGA EKONOMISKA HÄNDELSER UNDER ÅRET OCH EFTER DESS SLUT

Lokaler – Operahuset

Som ovan nämns har sfv fått i uppdrag av regeringen att i nära samarbete med Operan genomföra en förstudie för en renovering och ombyggnad av operahuset. Förstudien skall utgå från Operans behov av att skapa bättre förutsättningar för den konstnärliga verksamheten och att öka tillgängligheten för publiken. Vidare skall förstudien utgå från byggnadens behov av renovering och hänsyn till kulturhistoriska och estetiska värden i befintliga miljöer och till arkitektoniska kvaliteter och skönhetsaspekter i de ombyggnader och eventuella tillbyggnader som kan bli aktuella.

Operans hyresavtal för operahuset med sfv gick ut den 31 december 2013. Med anledning av den kommande förstudien har dock parterna enats om att förlänga avtalet på två år till den 31 december 2015 med oförändrade villkor.

Operan betalar en kostnadsbaserad hyra till sfv. Enligt regeringens budgetproposition för 2012 ska principerna för hyressättningen förändras för Operan och för fyra andra kulturinstitutioner. Efter samtal med berörda hyresgäster lämnade sfv i februari 2013 en rapport till regeringen med förslag till principer för den framtida hyressättningen. Operan och Dramaten har i en särskild skrivelse till Kultur- och Socialdepartementen avgivit synpunkter på rapporten.

Pensioner

Hösten 2013 meddelade regeringen att nuvarande statliga scenkonstpensioner ska börja avvecklas från 1 januari 2015 och ersättas av ett kollektivavtalat system mellan Svensk Scenkonst och våra fackliga motparter. Detta mottogs positivt av samtliga parter då det gamla systemet är väldigt kostsamt samtidigt som det har stora brister för både anställda och arbetsgivare. Hur det gamla systemet ska avvecklas beslutas av regeringen och i dagsläget (januari 2014) pågår fortfarande beredning inom regeringskansliet.

Det nya pensionssystemet ska enligt tidigare uttalanden från regeringen vara i linje med arbetsmarknaden i övrigt. För att säkra den konstnärliga kvaliteten i verksamheten ska det även i fortsättningen finnas ett särskilt stöd för konstnärliga yrkesgrupper som måste sluta arbeta före 65 års ålder, men istället för tidig pensionering ska det finnas ett stöd för yrkesomställning.

I enlighet med Lagen om anställningsskydd (LAS) har alla tillsvidareanställda rätt att kvarstå i anställning fram till 67 års ålder. Delar av Operans konstnärliga personal (framförallt sångare och dansare) kan dock inte med bibehållen konstnärlig kvalitet (ofta på grund av fysiska skador) utföra sina arbetsuppgifter fram till 67 års ålder. Det finns möjlighet, för dansare och sångare att gå i s.k.

konstnärlig pension vid 41 respektive 52 års ålder och för musiker vid 60 års ålder. Det ska framhållas att de personer som går i pension tidigt (vid 41 respektive 52) får en låg ålderspension vid 65 års ålder och incitament att gå i tidigare pension saknas sålunda om arbetsgivaren inte erbjuder omställningsåtgärder. Fram till 31 december 2015 kommer drygt sextio av Operans medarbetare att ha uppnått konstnärlig pensionsålder och därför finns behov av omställningsåtgärder som beräknas kosta minst 8 mkr.

Investeringar

Periodens investeringar uppgår till 30,9 mkr (12,4 mkr). I denna summa ingår renoveringen av teatermaskineriet samt ljus- och ljudanläggning till sammanlagt 25,4 mkr för året och har aktiverats som pågående nyinvesteringar. Övriga investeringar avser bl.a. uppgradering av ljud- och videoutrustning, instrument och datorer.

Scenteknik

Under 2011 påbörjades den planerade renoveringen av teatermaskineriet och annan scenteknik, vilken kommer att förbättra arbetsmiljön och möjliggöra spel av planerade föreställningar. Arbetet beräknas vara avslutat under 2014. Under 2014 kommer Operan att ha ett förlängt spelupphåll under maj till början av oktober. Under denna period kommer bl a gästspel och turnéer att genomföras.

BOLAGETS FÖRVÄNTADE EKONOMISKA UTVECKLING

Riksdagen har för år 2014 beslutat om ett driftstillskott från aktieägaren till Operan om 446,3 mkr (435,2 mkr år 2013). Operan beräknar att för helåret 2014 visa ett underskott. Trots de konstnärliga framgångarna Operan uppnått finns det en stor osäkerhet inför framtiden. Det största hotet är att anslagen urholkas och inte ligger i den nivå Operan behöver för att verksamheten fortsatt skall kunna drivas med hög kvalitet och att Operan skall kunna uppfylla de mål som ligger i regeringens uppdrag. Under 2014 pågår arbetet med ett effektiviseringsprogram där målsättningen är att dra ned på alltför höga fasta kostnader, öka intäkterna och få en större flexibilitet av tillgängliga resurser.

För att kunna genomföra de stora investeringar som operahuset står inför, framförallt avseende renoveringen av teatermaskineriet, måste upplåning ske.

ORGANISATION

Under 2013 har Operan övergått till en projektstyrd organisation. Detta har inneburit att producenter för opera, balett och Unga på Operan har anställts. Syftet med den nya organisationen var att få en tydligare och mer transparent styrning av resurser till kärnverksamheten både vad beträffar ekonomi och personella resurser och därmed kunna effektivisera arbetet. Med en tydligare planläggning

och styrning har Operan för avsikt att kunna utöka den konstnärliga verksamheten ytterligare. Syftet är också att organisationen skall ha den flexibilitet som krävs för att möta förändrade krav.

Medarbetare

Antalet anställda i medeltal under perioden har varit 536 (552).

Styrelsen

Styrelsen har under 2013 bestått av Kristina Rennerstedt (ordförande), Katarina Bonde (t.o.m. 22/4 2013), Anna-Karin Celsing, Michael Christiansen, Dag Hallberg, Leif Jakobsson, Lotta Lekvall (fr.o.m. 22/4 2013), Lennart Låftman och Mira Helenius Martinsson. Arbetstagarrepresentanter var Thomas Nylander, Marianne Eklöf (t.o.m. 1/7 2013), Johan Edholm (fr.o.m. 1/7 2013), Pierre Gylbert, Gunilla Markström (suppleant), Olof Westring (t.o.m. 1/7 2013, suppleant) och Daniel Norgren-Jensen (fr.o.m 1/7 2013, suppleant).

LÖNSAMHETSMÅL, KAPITALSTRUKTUR OCH UTDELNING

Operans verksamhet syftar inte till att ge ett ekonomiskt överskott. Enligt bolagsordningen medför inte aktierna rätt till utdelning, utan bolagets vinst ska, i den mån den inte balanseras, användas för att främja bolagets ändamål. Det ankommer på bolaget att genom det egna resultatet säkerställa ett kapital som ger ekonomisk stabilitet. Någon vinstutdelning från bolaget ska därför inte ske.

VINSTDISPOSITION

Till årsstämmans förfogande står

	SEK
Balanserade vinstmedel	11 548 273
Årets vinst	5 431 638
Summa	16 979 911

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen disponeras så att i ny räkning överförs 16 979 911 kr. Årsstämma för verksamhetsåret 2013 kommer att hållas den 25 april 2014.

Beträffande resultat och ställningen i övrigt, per den 31 december 2013, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar samt kassaflödeanalyser.

RESULTATRÄKNING (tkr)

	NOTER	2013	2012
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	1	79 231	84 253
Statligt bidrag		427 988	423 408
Summa		507 219	507 661
Rörelsens kostnader			
Personalkostnader	2	-393 883	-401 176
Lokalkostnader	11	-57 903	-57 066
Övriga externa kostnader	3	-46 520	-50 583
Avskrivningar	4	-5 085	-4 780
Summa		-503 391	-513 605
Rörelseresultat		3 828	-5 944
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter		1 604	2 472
Resultat efter finansiella investeringar		5 432	-3 472
Extraordinär intäkt	12	0	11 762
ÅRETS RESULTAT		5 432	8 290

BALANSRÄKNING (tkr)

	NOTER	2013-12-31	2012-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
<i>Maskiner, tekniska anläggningar och inventarier</i>	4	13 798	13 407
<i>Pågående nyinvesteringar</i>	5	35 289	9 915
		49 087	23 322
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
<i>Övriga fordringar</i>		21 666	19 056
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>	6	18 823	15 228
		40 489	34 284
Kassa och bank		112 925	109 213
SUMMA TILLGÅNGAR		202 501	166 819
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	13		
Bundet eget kapital			
<i>Aktiekapital, 500 aktier à 1 000 kr</i>		500	500
<i>Reservfond</i>		15 090	15 090
		15 590	15 590
Fritt eget kapital			
<i>Balanserad vinst</i>		11 548	3 258
<i>Årets resultat</i>		5 432	8 290
		16 980	11 548
Summa eget kapital		32 570	27 138
AVSÄTTNINGAR	8	4 417	9 529
Kortfristiga skulder			
<i>Leverantörsskulder</i>		36 301	18 732
<i>Övriga skulder</i>	9	5 742	5 547
<i>Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter</i>	7	123 471	105 873
		165 514	130 152
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		202 501	166 819
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser			
<i>Kungliga Teatern AB:s reservfond</i>		0	2 346
<i>Svensk Scenkonst</i>		7 799	7 240
<i>Bankgaranti</i>		0	437
		7 799	10 023

KASSAFLÖDESANALYS (tkr)

	NOTER	2013-12-31	2012-12-31
Den löpande verksamheten			
<i>Årets resultat</i>		5 432	8 290
<i>Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m.</i>	10	5 085	4 780
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapitalet		10 517	13 070
<i>Ökning/minskning av kortfristiga fordringar</i>		-6 205	-598
<i>Minskning/ökning av leverantörsskulder</i>		17 569	-8 606
<i>Minskning/ökning av övriga kortfristiga rörelseskulder</i>		12 681	11 676
Kassaflöde från den löpande verksamheten		34 562	15 542
Investeringsverksamheten			
<i>Investeringar i materiella anläggningstillgångar</i>	4,5	-30 859	-12 368
<i>Försäljning av inventarier</i>	4	9	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-30 850	-12 368
Årets kassaflöde			
<i>Likvida medel vid årets början</i>		109 213	106 039
Likvida medel vid årets slut		112 925	109 213

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Om inte annat framgår är principerna oförändrade i jämförelse med föregående år. Beträffande extraordinär intäkt 2012 se not 12.

INTÄKTSREDOVISNING

Löpande bidrag från staten intäktsredovisas som huvudregel i takt med utbetalning. I de fall bidraget är villkorat med någon typ av prestation, sker dock intäktsredovisning först när prestationen sker. Detta gäller specifikt för tillkommande bidrag från staten för att finansiera investeringar, underhåll och reparationer enligt särskild investeringsplan. Denna del av bidraget intäktsredovisas direkt för de fall det nyttjas för underhåll och reparationer. Om bidraget istället nyttjas för investeringar intäktsredovisas bidraget i takt med avskrivningar på den underliggande investeringen. I balansräkningen redovisas ej nyttjat bidrag som förutbetalad intäkt. I de fall denna till viss del är långfristig framgår detta av not.

Övriga intäkter och kostnader i verksamheten redovisas enligt bokföringsmässiga grunder. Detta innebär att föreställningsanknutna kostnader inte aktiveras.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar görs linjärt enligt följande:

Maskiner och tekniska anläggningar 5–20 år
Inventarier 5 år

NEDSKRIVNING AV MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

När det finns en indikation på att tillgång minskat i värde görs en bedömning av dess redovisade värde. I de fall det redovisade värdet överstiger det beräknade återvinningsvärdet skrivs det redovisade värdet omedelbart ner till detta återvinningsvärde.

FORDRINGAR OCH SKULDER

Fordringar har tagits upp till de belopp varmed de beräknas inflyta. Fordringar och skulder i utländsk valuta är värderade till balansdagens kurs. Övriga tillgångar och skulder är värderade enligt lägsta värdets princip.

SKATTER

Inkomstskatt redovisas enligt BFNAR 2001:1.

NOTER (tkr)

1 NETTOOMSÄTTNING

	2013	2012
Recettmedel	60 709	59 514
Turnéer	710	2 280
Sponsorintäkter och donationer	3 677	4 422
Övriga intäkter	14 135	18 037
	79 231	84 253

I posten övriga intäkter ingår bl. a uthyrning av lokaler och produktioner samt övriga arrangemang och tjänster.

2 PERSONALREDOVISNING

Antal anställda

	2013	2012
% Kvinnor:	48	48
% Män:	52	52

Antal anställda redovisas i årsarbetare, dvs. den tjänstgöring som en heltidsarbetande utför under ett år.

Styrelse, vd och företagsledning

	2013		2012	
	total	varav män	total	varav män
Styrelse	11	7	11	5
vd	1	0	1	0
Ledande befattningshavare exkl. vd	2	1	2	1

Personalomsättning och sjukfrånvaro

	2013	2012
Personalomsättningen har varit	6%	5%
Sjukfrånvaron totalt har varit	3%	3%
<i>Sjukfrånvaron har fördelats på följande sätt</i>		
Kvinnor	3%	4%
Män	3%	3%
Anställda under 30 år	3%	4%
30-49 år	2%	2%
50-	4%	4%
Samt sjukfrånvaro över 60 dagar av den totala frånvaron	31%	37%

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2013	2012
Löner och ersättningar	242 210	239 624
Sociala avgifter	63 610	64 236
Pensionskostnader	59 687	62 963
Övriga personalkostnader	28 376	34 353
Summa personalkostnader	393 883	401 176

I övriga personalkostnader ingår bl. a inhyrd produktionspersonal, upphovsmannaersättningar och utbildning.

Ersättningar till ledande befattningshavare

	2013		2012	
	Lön	Övriga förmåner	Pensionskostnader	Summa
Birgitta Svendén vd, operachef	1 296	0	481	1 777
Maria Bratt vice vd, CFO	874	95	435	1 404
Johannes Öhman balettchef	864	0	285	1 149

2012

	2012		2011	
	Lön	Övriga förmåner	Pensionskostnader	Summa
Birgitta Svendén vd, operachef	1 317	0	481	1 798
Maria Bratt vice vd, CFO	900	101	282	1 283
Johannes Öhman balettchef	864	0	197	1 061

Upplysning om ersättning och villkor till ledande befattningshavare

Årsstämman fastställde i april 2013 riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare. Riktlinjerna bygger på de riktlinjer som regeringen utfärdat om anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande. vds anställning är tidsbegränsad till 6 år (t.o.m. 31 mars 2016). Ett avgångsvederlag om max 18 månader kan utgå. Lönen är bestämd med hänsyn till de pensionsutbetalningar som vd med anledning av tidigare anställning i enlighet med den s.k. PISA-förordningen (SFS 2003:56) har rätt till. För vd betalas en premie på 30 % av den fasta lönen till en tjänstepensionsförsäkring. Verkställande direktörens lön beslutas av styrelsen. För övriga ledande befattningshavare tillämpas branschens allmänna anställningsvillkor enligt avtal mellan Teaterförbundet och Svensk Scenkonst. Konstnärliga chefer har tidsbegränsade anställningar.

Ersättningar till styrelsen (kr)

	2013	2012
Bonde Katarina t.o.m 2013-04-22	15 000 kr	22 500 kr
Celsing, Anna-Karin, fr.o.m. 2012-04-25	22 500 kr	0 kr
Celsing, Anna-Karin, fakturerat arvode	9 856 kr	0 kr
Christiansen Michael	30 000 kr	15 000 kr
Hallberg Dag	30 000 kr	22 500 kr
Helenius Martinsson, Mira	30 000 kr	22 500 kr
Jakobsson Leif	30 000 kr	22 500 kr
Lekvall Charlotta, fr.o.m. 2013-04-22	15 000 kr	0 kr
Låftman Lennart	30 000 kr	22 500 kr
Rennerstedt Kristina, ordförande	30 000 kr	45 000 kr

Till styrelsens ordförande utgår inget arvode från andra halvåret 2013, till ledamöterna i styrelsen utgår arvode enligt årsstämans beslut. Arvodet uppgår för ledamöter till 30 000 kr per år. Fakturering har skett inklusive sociala avgifter och moms men är kostnadsneutralt för bolaget. Styrelseordföranden och övriga styrelseledamöter har inga avtal med Kungliga Operan AB om framtida pension och avgångsvederlag.

3 ERSÄTTNING TILL REVISORER

	2013	2012
Revisionsuppdrag		
<i>Deloitte AB</i>	205	217
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag		
<i>Deloitte AB</i>		65
Skatterådgivning		
<i>Deloitte AB</i>	15	8
Övriga tjänster		
<i>Deloitte AB</i>	39	54
Summa	259	344

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisning, bokföring och resultatrapportering samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Dessutom ingår övriga uppgifter som det ankommer på bolagets revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av granskningen.

4 MASKINER, TEKNISKA ANLÄGGNINGAR OCH INVENTARIER

Scenmaskineri

	2013-12-31	2012-12-31
Anskaffningsvärde	31 045	31 045
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	31 045	31 045
Ingående avskrivningar	-31 045	-31 045
Utgående ackumulerade avskrivningar	-31 045	-31 045
Utgående planenligt restvärde	0	0

Scenmaskineriet finansierades 1989/90 genom ett räntefritt bidrag i förskott på 30 Mkr som regleras genom årliga avräkningar på förskottet med 5 % under en tjugoårsperiod fr.o.m. 1990/91 t.o.m. juni 2010. Scenmaskineriet som avskrivits under samma tidsperiod är nu fullt avskrivet.

Projektering nytt teatermaskineri

	2013-12-31	2012-12-31
Ingående anskaffningsvärde	13 982	13 982
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	13 982	13 982
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-13 982	-13 982
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-13 982	-13 982
Utgående restvärde	0	0

Tekniska anläggningar

	2013-12-31	2012-12-31
Ingående anskaffningsvärde	6 215	6 215
Årets anskaffning	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 215	6 215
Ingående avskrivningar	-1 543	-922
Årets avskrivningar	-621	-621
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 164	-1 543
Utgående planenligt restvärde	4 051	4 672

Inventarier – övriga

	2013-12-31	2012-12-31
Ingående anskaffningsvärde	61 003	57 743
Årets anskaffning	5 485	3 260
Försäljningar och utrangeringar	-47	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	66 441	61 003
Ingående avskrivningar	-52 268	-48 110
Försäljningar och utrangeringar	37	0
Årets avskrivningar	-4 463	-4 158
Utgående ackumulerade avskrivningar	-56 694	-52 268
Utgående planenligt restvärde	9 747	8 735
Summa inventarier	13 798	13 407

5 PÅGÅENDE NYINVESTERINGAR

	2013-12-31	2012-12-31
Dokumentationsutrustning		
Ingående anskaffningsvärde	0	808
Årets anskaffning	0	0
Utrustning tagen i drift	0	-808
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	0	0
<i>Renovering teatermaskineri (RTM)</i>		
Ingående anskaffningsvärde	8 445	0
Årets anskaffning	14 765	8 445
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	23 210	8 445
<i>Ljud- och ljusanläggning</i>		
Ingående anskaffningsvärde	1 470	0
Årets anskaffning	10 609	1 470
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	12 079	1 470
Summa pågående nyinvesteringar	35 289	9 915

6 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	2013-12-31	2012-12-31
Hyror lokaler	8 836	13 128
Övriga poster	9 987	2 100
	18 823	15 228

7 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2013-12-31	2012-12-31
Semesterlöneskuld, komplöneskuld och retrolöner	9 240	6 982
Sociala kostnader inklusive pensioner	34 662	34 175
Abonnemang, presentkort	20 213	19 814
Bidrag för renoveringar	34 440	27 229
Upplupna kostnader	9 745	5 593
Omställningskostnader	4 759	4 036
Förutbetalda intäkter	10 412	8 044
	123 471	105 873

8 AVSÄTTNINGAR

Avsättningar avser bedömda ej avtalade pensions- och omställningskostnader

9 ÖVRIGA SKULDER

	2013-12-31	2012-12-31
Personalskatter	5 300	5 140
Övrigt	442	407
	5 742	5 547

10 KASSAFLÖDESANALYSEN

	2013-12-31	2012-12-31
<i>Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m.</i>		
Avskrivningar och nedskrivningar	5 085	4 780
	5 085	4 780

11 HYRESAVTAL

Operans två större hyresavtal avser Operahuset vid Norrström med Statens fastighetsverk (sfv) och verkstäderna i Gäddviken med Vasakronan. Operahuset är ett s.k. kostnadshyresavtal om ca 25,6 mkr/år gällande t.o.m. 2015-12-31. 2010 togs ny Korsal i drift och den gamla renoverades, hyrestillägg för korsalarna på 5,1 mkr/år gäller t.o.m. 2024-06-30. Hyran i Gäddviken uppgår till ca 21 mkr/år och löper till 2021-06-30. Smärre lokalytor vidareuthyrs.

12 EXTRAORDINÄR INTÄKT

Operan och SFV har inventerat operahusets eftersatta underhåll. Under åren har vissa åtgärder av det som definierats som eftersatt underhåll genomförts och belastat kostnadshyran alternativt betalats av Operan direkt. Den sammanlagda kostnaden för dessa åtgärder uppgår till 11,8 mkr. Detta belopp har återbetalats till Operan 2012 och redovisades som extraordinär intäkt. Detta är en tillämnning av Årsredovisningslagen 2 kap. 3§ och innebär en avvikelse från vad som följer av allmänna råd då detta ger en bättre bild av de verkliga förhållandena.

13 EGET KAPITAL

	Aktie- kapital	Reserv- fond	Fritt eget kapital	Summa eget kapital
Belopp vid årets ingång	500	15 090	11 548	27 138
Årets resultat			5 432	5 432
Belopp vid årets utgång	500	15 090	16 980	32 570

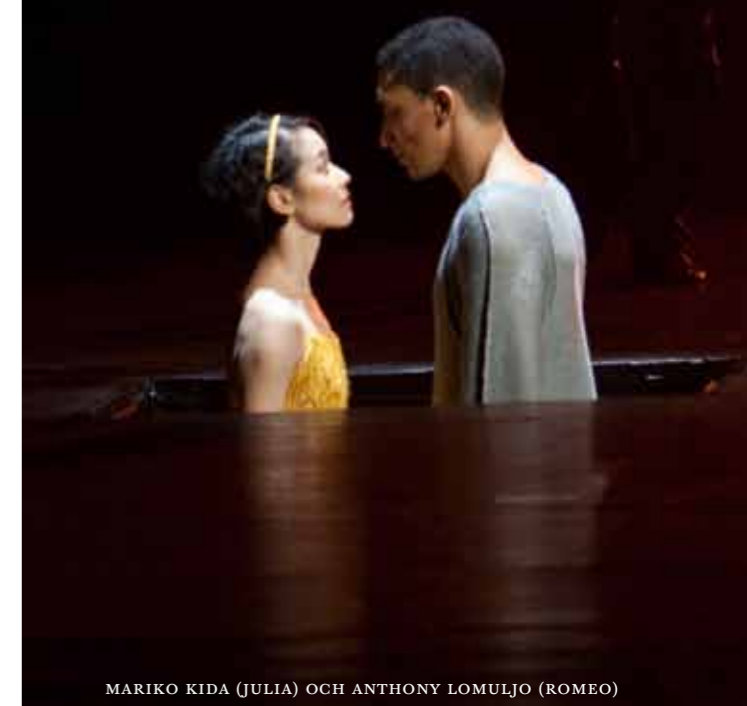
Skatt på årets resultat

Ej utnyttjade underskottsavdrag uppgår för taxeringsåret 2013 till 3 226 438 tkr

Stipendiestiftelser

Kungliga Operan är förvaltare för följande stiftelser:

Stiftelsen Agda Cecilia Riltens balettfond
Stiftelsen Bobergs - von Platens Stipendiesamfund
Stiftelsen Göran Järvefelts Minnesfond
Stiftelsen John Forsells m fl. samfund
Stiftelsen Järnström - Sundbergs Operastiftelse
Stiftelsen Kurt Bendix Fond
Stiftelsen Björnska Fonden
Stiftelsen Förste Hovkapellmästare Sixten Ehrlings Jubileumsfond
Stiftelsen Studiedaren Sten Enviks Stipendiefond
Gunilla Roempkes Dansstiftelse

BOLAGSSTYRNINGS- RAPPORT

KUNGLIGA OPERAN AB (Operan) är ett av staten helägt aktiebolag med säte i Stockholm, Sverige.

Operans bolagsstyrning bedrivs dels utifrån externa ramverk som aktiebolagslagen (2005:551) och övrig tillämplig lagstiftning, statens ägarpolicy och övriga ägardirektiv och riktlinjer, svensk kod för bolagsstyrning (Koden) och bolagsordningen och dels utifrån interna ramverk som styrelsens arbetsordning, instruktion för verkställande direktören samt interna policyer och riktlinjer.

Operan har under året följt Koden med följande undantag: Bolagsstyrningsrapporten saknar uppgift om huruvida styrelseledamöterna är oberoende i förhållande till större aktieägare. Statens ägarpolitik anger att den relevanta bestämmelsen i Koden i huvudsak syftar till att skydda minoritetsaktieägare i bolag med spritt ägande. I statligt helägda bolag saknas därför skäl för att redovisa sådant oberoende. Nominering av styrelseledamöter och revisorer sker enligt de principer som beskrivs i statens ägarpolitik och dessa ersätter då Kodens regler. Någon valberedning i Kodens mening tillämpas därmed inte på nomineringsprocessen. Nomineringsprocessen drivs och koordineras istället av Enheten för statligt ägande inom Finansdepartementet, se vidare under punkten Nomineringsprocessen.

Denna bolagsstyrningsrapport har granskats av Operans revisorer.

BOLAGSSTÄMMA

Bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ, där aktieägarens inflytande utövas. De ärenden som ska behandlas vid stämman regleras av aktiebolagslagen. Kallelse till årsstämma skall utfärdas tidigast sex och senast fyra veckor före stämman och skickas till riksdagens centralkansli. Riksdagsledamot har rätt att, efter anmälan till styrelsen senast en vecka i förväg, närvara vid årsstämman och i anslutning till denna ställa frågor.

Operans årsstämma hölls den 22 april 2013. Vid stämman beslutades bland annat om ansvarsfrihet för bolagets styrelse och verkställande direktör för räkenskapsåret 2012 samt val av styrelseledamöter. Vid årsstämman omvaldes sju av ordinarie styrelseledamöterna. Kristina Rennerstedt omvaldes till styrelsens ordförande. Lotta Lekvall valdes till ny styrelseledamot och Katarina Bonde avtackades.

STYRELSEN

Enligt bolagsordningen ska styrelsen bestå av lägst fyra och högst åtta ordinarie ledamöter som utses av bolagsstämman. Dessutom har arbetstagarorganisationerna, enligt svensk lag, rätt att utse ordinarie ledamöter med suppleanter. Verkställande direktören ingår inte i styrelsen, men är tillsammans med vice vd och chefsjuristen adjungerad.

Nomineringsprocessen

För de statligt helägda bolagen tillämpas enhetliga och gemensamma principer för en strukturerad nomineringsprocess. Syftet är att säkerställa en effektiv kompetensförsörjning till bolagens styrelser. Nomineringsprocessen koordineras av Enheten för statligt ägande inom Finansdepartementet. En arbetsgrupp analyserar kompetensbehovet utifrån styrelsens sammansättning samt bolagets verksamhet och situation. Nomineringen och tillsättningen föregås av en dialog mellan Finansdepartementet, Kulturdepartementet och styrelseordföranden.

Styrelsens arbete

Styrelsen har ett övergripande ansvar för att verksamhetens mål och inriktning uppfylles.

Styrelsen arbetar efter en arbetsordning som fastställs årligen och som reglerar frekvens och dagordning för styrelsemöten, distribution av material till sammanträden samt ärenden att föreläggas styrelsen som information eller för beslut. Arbetsordningen inkluderar en vd-instruktion som reglerar arbetsfördelningen mellan styrelsen, styrelsens ordförande och vd samt definierar vd:s befogenheter. Arbetsordningen reglerar vidare hur styrelsearbetet fördelas mellan styrelsens ledamöter och utskott.

Styrelsen har ett utskott vars ansvar omfattar förvaltningen av till Operan anknutna stiftelser. Utskottets primära arbetsuppgifter är att sköta förvaltningen samt att göra utredningar och i övrigt ta fram underlag till eventuella styrelsebeslut. Utskottet har rätt att fatta egna beslut avseende den löpande förvaltningen av stiftelserna och fonderna. Någon beslutanderätt utöver detta delegeras inte till utskottet. Utskottet skall minst en gång per år, samt på uttrycklig begäran från en styrelseledamot, avlägga rapport till styrelsen, i vilken utskottet skall redogöra för

dess arbete. Utskottet skall protokollföra sina möten och protokollen skall delges styrelsen. Utskottet består av ledamöterna Anna-Karin Celsing och Lennart Låftman samt den externa rådgivaren Magnus Matstoms. Utskottet hade under 2013 fem möten. Något extra arvode för styrelseledamöternas arbete i detta utskott utgår inte.

Det har inte inrättats något separat ersättnings- eller revisionsutskott utan hela styrelsen är involverad i dessa frågor och agerar i sin helhet i dessa frågor.

Styrelsens ordförande organiserar och leder styrelsens arbete och säkerställer en öppen och konstruktiv diskussion i styrelsen. Ordföranden tar emot synpunkter från ägaren och förmedlar dessa inom styrelsen samt håller fortlöpande kontakt med bolagets vd. Ordföranden säkerställer att styrelsen erhåller tillfredsställande information och beslutsunderlag för sitt arbete, fastställer i samråd med vd förslag till dagordning för styrelsens sammanträden och kontrollerar att styrelsens beslut verkställs effektivt.

Under verksamhetsåret 2013 hade styrelsen sex sammanträden, varav ett var förlängt med ett styrelseseminarium. Ledamöternas närvaro framgår av presentationen av styrelsen ovan.

Ordföranden ansvarar för den årliga utvärderingen av styrelsearbetet, som ligger till grund för förbättringar. I enkätform bedömer styrelseledamöterna ledningens rapportering och styrelsehandlingar, diskussioner, arbetsformer, ordförandens arbetsätt liksom vds arbete.

Arvodering av styrelsen

Det totala arvodet till styrelsens ledamöter valda av bolagsstämman beslutades av bolagsstämman. Arbetstagarrepresentanter erhåller ej styrelsearvode. Tabell över samtliga styrelseledamöters ersättning för styrelsearbete framgår av årsredovisningens not 2.

Presentation av styrelsen 2013

KRISTINA RENNERSTEDT

ANNA-KARIN CELSING

MICHAEL CHRISTIANSEN

DAG HALLBERG

MIRA HELENIUS MARTINSSON

LEIF JAKOBSSON

LOTTA LEKVALL

LENNART LÅFTMAN

ARBETSTAGAR- REPRESENTANTER

THOMAS NYLANDER

DANIEL NORGREN JENSEN

PIERRE GYLBERT

GUNILLA MARKSTRÖM

JOHAN EDHOLM

MARTIN SÄFSTRÖM

KRISTINA RENNERSTEDT
Ordförande sedan 2009. Närvaro vid 6 möten
Personlig bakgrund
Född 1952, jur. kand.
Kulturråd på ambassaden i Washington 2012–
Generaldirektör för Statens Kulturråd 2001–
2007. Statssekreterare justitiedepartementet
1994–2001

Andra uppdrag 2013
STYRELSEORDFÖRANDE: Stiftelsen
Bokbranschens Understöds- och
Utbildningsfond
STYRELSELEDAMOT: Stim, Svenska tonsättares
internationella musikbyrå. Sundbybergs Stads-
nåtsbolag AB. Sundbybergs Bredband AB
ORDFÖRANDE: Stiftelsen Anna-Lisa Thomson
till Minne
AVDELNINGSORDFÖRANDE: Allmänna Reklama-
tionsnämnden

ANNA-KARIN CELSING
Ledamot sedan april 2012. Närvaro vid 6 möten
Personlig bakgrund
Född 1962, civ.ek.
Finansiell och strategisk rådgivare 2007–
Informationschef på Ratos 1999–2007
Bankdirektör på FöreningsSparbanken 1992–
1999. Projektledare Ohman Corporate Finance
1989–1992. Projektledare Wildeco Ekonomisk
Information 1986–1989.

Andra uppdrag
VICE STYRELSEORDFÖRANDE: Sveriges Television
STYRELSELEDAMOT: Lannebo Fonder AB och
Lannebo Partner AB. o2 Vind AB, Seven Day
Finance AB, Erikshjälpen Sta Clara Second
Hand, St Petersburg Property Company AB

MICHAEL CHRISTIANSEN
Ledamot sedan 2009. Närvaro vid 4 möten
Personlig bakgrund
Född 1945, cand.jur.
Direktör för Det Konglige Teater, Köpenhamn
1992–2008. Departementschef i det danska
regeringskansliet 1988–1992

Andra uppdrag
STYRELSEORDFÖRANDE: DR- Danmarks Radio,
Århus Universitet, Dansk Retursystem A/S,
SHL Architects I/S, Lead Agency A/S, Kraft og
Partnere A/S, Tencate Denmark A/S, Naturhisto-
risk Museum Naturama, Jazzhouse Montmartre
STYRELSELEDAMOT: Den Norske Opera og
Balett, KMD A/S, C. E. Jensen A/S, Teatrene i
Holstebro, Herregården Nørre Vosborz

DAG HALLBERG
Ledamot sedan 2007. Närvaro vid 6 möten
Personlig bakgrund
Född 1942, pol.mag.
VD för Göteborgs stadsteater 2003–2005
Teaterchef/VD för GöteborgsOperan 1994–
2002. Adm chef vid Göteborgs konserthus
1991–1994

Andra uppdrag
STYRELSEORDFÖRANDE: Carina Aris Minnesfond
STYRELSELEDAMOT: Dansmuséet, Dansens Hus

MIRA HELENIUS MARTINSSON
Ledamot sedan 2011. Närvaro vid 6 möten
Personlig bakgrund
Född 1971, civ.ing.

Danschef Norrdans och Scenkonstboleraget
Dans 2007–. Producent Norrdans 2006.
Dansare Norrdans 1998–2006
Sekreterare för miljögruppen i Pirkanmaa Sjuk-
hus distrikt, Finland 1997

LEIF JAKOBSSON
Ledamot sedan 2008. Närvaro vid 5 möten
Personlig bakgrund
Född 1953, fil.mag.
Direktör vid Svenska kulturfonden (Finland)
Ordförande för Centralkommissionen för
Konst 2010–2012 (Finland).
VD för Stiftelsen Pro Artibus (Finland) 2007–
2009. Programdirektör och vice VD för Sveriges
Television 2001–2006. Programdirektör vid
Yleisradio – FST 1995–2001. Ordförande för
Nordvisionen 2003–2006.

Andra uppdrag
STYRELSELEDAMOT:
Nationaloperan i Finland (t.o.m. 2013-06-30)
Styrelsen för 100-årsjubileet av Finlands
självständighet. Christine och Göran Schildts
stiftelse (Finland). Ordförande för Nordens hus
på Färöarna

LOTTA LEKVALL
Ledamot sedan april 2013. Närvaro vid 4 möten
Personlig bakgrund
Född 1965
VD Näverkstan Kultur

Andra uppdrag
STYRELSELEDAMOT: Innovatum AB. Suppleant
för i styrelsen för Förlagshuset. Medlem i rådet
för Europastudier vid Göteborgs Universitet

LENNART LÅFTMAN
Ledamot sedan 2006. Närvaro vid 6 möten
Personlig bakgrund
Född 1945, civ.ek.
Tidigare varit bl.a. VD för 5:e AP-fonden

Andra uppdrag
STYRELSEORDFÖRANDE: EOJ 1933 Intervalor
STYRELSELEDAMOT: Dala-Demokraten,
Folktandvården i Stockholms län, Nyréns
Arkitektkontor, Oscar Properties, Petrus och
Augusta Hedlunds Stiftelse, RFSU AB, Stiftel-
sen Centrum för Molekylär Medicin, Stiftel-
sen Oscar Hirschs Minne, Stockholms Läns
Landstings Internbank, Telge Energi
STYRELSESUPPLEANT: NRP Logistics
Ledamot i investeringskommittén Natur och
Kultur, Proventus Capital Partners

KATARINA BONDE
Ledamot 2005 till apr 2013. Närvaro vid 2 möten
Personlig bakgrund
Född 1958, civ.ing.
VD Kubi LLC och West Wines 2005–
VD Unisite Software Inc 2000–2004,
VD Captura International 1997–2000,
VP Sales and Marketing Timeline
Software Inc. 1993–1996
VD Programator Industri AB 1989–1992

Andra uppdrag 2013
STYRELSEORDFÖRANDE: Propellerhead Software
STYRELSELEDAMOT: Sjötte AP-fonden,
Micronic Mydata AB, Microsystemation AB,
Aptilo Networks AB, eBuilder AB, Sverige
Amerika Stiftelsen, Image Systems AB

Arbetsgagarrepresentanter

THOMAS NYLANDER
Ordinarie arbetsgagarrepresentant. Närvaro vid
4 möten

Personlig bakgrund
Född 1965
Ljustekniker
Arbetsgagarrepresentant för Teaterförbundet
(TF), avd. 1

DANIEL NORGREN JENSEN
Arbetsgagarrepresentant – suppleant från och
med aug 2013. Närvaro vid 1 möte

Personlig bakgrund
Född 1990
2:e solist
Arbetsgagarrepresentant för TF, avd. 1

PIERRE GYLBERT
Ordinarie arbetsgagarrepresentant
Närvaro vid 4 möten
Personlig bakgrund
Född 1972
Tenor I
Arbetsgagarrepresentant för SYMF, Kungliga
Operans Kår

GUNILLA MARKSTRÖM
Arbetsgagarrepresentant – suppleant
Närvaro vid 5 möten
Personlig bakgrund
Född 1956
Violin I
Arbetsgagarrepresentant för SYMF, Kungliga
Hovkapellet

JOHAN EDHOLM
Ordinarie arbetsgagarrepresentant från och
med aug 2013. Närvaro vid 3 möten
Personlig bakgrund
Född 1961
Solist
Arbetsgagarrepresentant för TF, avd. 1

MARTIN SÄFSTRÖM
Adjungerad arbetsgagarrepresentant
Närvaro vid 5 möten
Personlig bakgrund
Född 1965
Ljuström
Adjungerad arbetsgagarrepresentant för Ledarna

OLOF WESTRING
Arbetsgagarrepresentant – suppleant fram till
aug 2013. Närvaro vid 3 möten
Personlig bakgrund
Född 1973
Premiärdansare
Arbetsgagarrepresentant för TF, avd. 1

MARIANNE EKLÖF
Arbetsgagarrepresentant fram till aug 2013
Närvaro vid 3 möten
Personlig bakgrund
Född 1956
Solist
Arbetsgagarrepresentant för TF, avd. 1

BIRGITTA SVENDÉN

JOHANNES ÖHMAN

ANNA KARINSDOTTER

MARIA BRATT

FREDRIK ANDERSSON

KURT BLOMQUIST

JENNY NYSTRÖM

INGELA ROOS

HELENA SKÖLDBORG

Ledningsgrupp

BIRGITTA SVENDÉN
VD/OPERACHEF

JOHANNES ÖHMAN
BALETTCHIEF

ANNA KARINSDOTTER
CHEF UNGA PÅ OPERAN

MARIA BRATT
VICE VD, CFO

FREDRIK ANDERSSON
ORKESTERCHIEF

KURT BLOMQUIST
TEKNISK CHEF

JENNY NYSTRÖM
HR-CHEF

INGELA ROOS
KOMMUNIKATIONSCHEF

HELENA SKÖLDBORG
CHEFSJURIST

BOLAGETS LEDNING

VD ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Inom de ramar som styrelsen har fastslagit leder VD verksamheten samt håller styrelsens ordförande kontinuerligt informerad om väsentliga affärshändelser.

Verkställande direktören ska organisera bolagets ledning så att ändamålsenlig styrning och kontroll av verksamheten uppnås. Ledningsgruppen, som utses av VD, bereder övergripande lednings-, samordnings- och policyfrågor och har 2013, förutom VD, bestått av balettchefen, chefen för barn- och ungdomsverksamheten, den administrativa chefen/vice VD, den tekniske chefen, HR-chefen,

kommunikationschefen, chefsjuristen samt orkesterchefen. De ledande befattningshavare som omfattas av Operans riktlinjer för anställningsvillkor och ersättning till ledande befattningshavare är VD, vice VD, operachef och balettchef.

Operans VD, Birgitta Svendén har ett sexårigt förordnande och tillträdde sin tjänst den 1 februari 2010. Birgitta Svendén, född 1952, har en pedagogutbildning från Kungliga Musikhögskolan och en utbildning på Operahögskolan i Stockholm på masternivå. Från 1980 till 2005 arbetade Birgitta Svendén som utövande konstnär både nationellt och internationellt. Mellan 2005 och 2009 var Birgitta Svendén rektor vid Operahögskolan i Stockholm.

FINANSIELL RAPPORTERING

Operan tillämpar Riktlinjer för extern ekonomisk rapportering för företag med särskilt ägande som fastställts av regeringen. Styrelsen ansvarar för att bolaget följer gällande redovisningslagstiftning, god redovisningssed och regeringens riktlinjer.

Under verksamhetsåret presenteras en årsredovisning för föregående räkenskapsår samt en delårsrapport för perioden januari–juni. Delårsrapporten granskas översiktligt av bolagets revisorer.

Den statliga ägarpolitiken anger att varje bolag ska utfärda bokslutskommuniké enligt de regler som gäller för marknadsnoterade bolag. Då bolagsordningen anger att verksamheten skall syfta till att främja musikdramatisk konst och danskonst och ej att bereda vinster och då bolaget är ett helägt statligt bolag utfärdas ingen sådan kommuniké, eftersom en sådan inte bedöms vara av allmänt intresse. Av samma anledning publiceras inte heller kvartalsrapporter på hemsidan. Operan upprättar kvartalsvisa budgetuppföljningar till styrelsen.

REVISORER

För granskning av bolagets redovisning samt styrelsens och vds förvaltning skall Operan i enlighet med bolagsordningen ha en eller två revisorer och en eller två suppleanter. Revisorerna rapporterar resultatet av sin granskning till aktieägaren genom revisionsberättelsen som framläggs på årsstämman. Därutöver lämnar revisorerna detaljerade redogörelser till styrelsen för Operan en gång per år. I övrigt ansvarar den administrativa chefen för den löpande dialogen med bolagets revisorer.

Vid årsstämman den 22 april 2013 valdes revisionsbolaget Deloitte AB till revisor för den kommande ettårsperioden med den auktoriserade revisorn Kerstin Sundberg som huvudansvarig. Deloitte AB, med Kerstin Sundberg som huvudansvarig, har varit Operans revisor sedan stämman 2011.

INTERNREVISION/INTERN KONTROLL

Styrelsen har beslutat att inte införa internrevision på grund av den begränsade komplexiteten i bolagets verksamhet. Styrelsen ansvarar enligt den svenska aktiebolagslagen och Koden för den interna kontrollen. Syftet med den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen är att säkerställa att organisationen följer de lagar och riktlinjer som gäller för bolaget.

Kontrollmiljön är grunden för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Den innefattar organisation, beslutsvägar, befogenheter och ansvar samt den kultur som styrelse och ledning förespråkar och verkar utifrån och som skapar struktur för övriga delar.

VD är ansvarig inför styrelsen att Operan genomför planer och budget så att uppställda mål uppnås. VD skall löpande informera styrelsen om resultatutvecklingen och vid större avvikelser underrätta styrelsen och lägga fram förslag till åtgärder. VD skall tillse att bolagets verksamhet fortlöpande rapporteras till styrelsen enligt gällande riktlinjer och rapportinstruktioner. Styrelsen utvärderar kontinuerligt den information som bolagsledningen lämnar och arbetar med en särskild åtgärdslista med vilken uppföljning sker av tidigare styrelsebeslut.

En tydlig ansvarsfördelning inom ekonomifunktionen finns. Redovisningsprocessen utvärderas löpande och anpassas så att den överensstämmer med tillämpliga regelverk i form av god redovisningssed, tillämpliga lagar och förordningar samt övriga krav som ställs på bolagets finansiella rapportering. Efterlevnad av policyer och instruktioner som påverkar den finansiella rapporteringen granskas löpande och avvikelser rapporteras till ansvarig chef.

Uppföljning och kontroll av bolagets verksamhet och ekonomiska ställning mot fastställda mål sker löpande. Inom ekonomifunktionen genomgår medarbetare kontinuerligt vidareutbildning för att upprätthålla kompetens inom sina respektive områden.

Stockholm den 21 mars 2014

Kristina Rennerstedt
ORDFÖRANDE

Anna-Karin Celsing

Michael Christiansen

Dag Hallberg

Leif Jakobsson

Lotta Lekvall

Lennart Låftman

Mira Helenius Martinsson

Birgitta Svendén
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Arbetsgatarrepresentanter

Johan Edholm

Pierre Gylbert

Thomas Nylander

Vår revisionsberättelse har avgivits den 21 mars 2014

Deloitte AB

Kerstin Sundberg
AUKTORISERAD REVISOR

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i Kungliga Operan AB
Organisationsnummer 556190-3294

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Kungliga Operan AB för räkenskapsåret 2013-01-01 – 2013-12-31.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kungliga Operan ABs finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt

årsredovisningslagen. En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Förvaltningsberättelsen och bolagsstyrningsrapporten är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Kungliga Operan AB för räkenskapsåret 2013-01-01 – 2013-12-31.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 21 mars 2014

Deloitte AB

Kerstin Sundberg
Auktoriserad revisor

OPERANS HÅLLBARHETSREDOVISNING REDOVISAS i enlighet med Global Reporting Initiative (GRI) G3.1. Operans tillämpningsnivå är C+ och rapporten är översiktligt granskad av Operans revisorer. Redovisningen omfattar kalenderåret 2013 och utgör ett avsnitt

i Operans tryckta årsredovisning. Hållbarhetsredovisningen publiceras årligen och den senaste publicerades i mars 2013.

Innehållet i redovisningen bygger på de intressentdialoger från 2009 som genomfördes med merparten av Operans intressentgrupper och skapade grunden för Operans hållbarhetsarbete.

ARBETE MED NY HÅLLBARHETSSTRATEGI

Inför arbetet med att ta fram en ny treårig hållbarhetsstrategi tog Operan under 2012 ett nytt grepp om hållbarhetsfrågorna. Med utgångspunkt i ISO 26000 – Standard för socialt ansvarstagande – har arbetsgrupper kartlagt och prioriterat Operans hållbarhetsfrågor. Hela Operans verksamhet och organisation har involverats i arbetet, som startade med en workshop för Operans ledningsgrupp. Som resultat av arbetet fastställdes under 2013 aktivitetsmål inom fyra strategiska områden: Besökare och samhället, Medarbetare och verksamhetsstyrning, Miljö samt Leverantörer. Under 2014 kommer arbetet fortsätta

med att utveckla hållbarhetsstrategin genom framtagning av övergripande strategiska mål med koppling till kärnverksamheten. Målsättningen är att under 2014 fastställa en ny treårig hållbarhetsstrategi med övergripande och detaljerade mål.

I samband med att arbetet med att utveckla en ny hållbarhetsstrategi påbörjades togs en hållbarhetspolicy fram för Operan. Policyn har sin utgångspunkt i Operans vision och varumärkeslöfte och ska utgöra Operans tolkning av sitt ansvar för hållbarhetsfrågor.

Ytterst ansvarig för Operans hållbarhetsarbete är styrelsen och företagsledningen med vice vd som huvudansvarig. Under 2013 ombildades hållbarhetsgruppen. Gruppen, med representanter från Operans olika avdelningar. Den kommer att driva arbetet med utveckling av den nya treåriga hållbarhetsstrategin och implementering av strategin i det löpande arbetet.

OPERANS INTRESSETER

Operans verksamhet ska bedrivas ansvarsfullt i förhållande till dess intressenter. Att Operan förstår vilka frågor som de viktigaste intressentgrupperna ser som mest angelägna är en förutsättning för långsiktigt värdeskapande. Operan för kontinuerliga dialoger med merparten av grupperna och kompletterar med specifika undersökningar, exempelvis för medarbetare och kunder.

Ägare

Operans ägare är den svenska staten som tydligt uttalat att den vill vara en ansvarstagande företagsägare och ställer därmed krav på statliga bolag att visa på hållbarhetsarbete och ansvarstagande. Bland annat finns kravet att hållbarhetsredovisa enligt GRI samt att verksamheten uppvisar ett strategiskt hållbarhetsarbete. Under 2013 genomfördes ett seminarium med Operans styrelse kring prioriteringar och målbild för Operans hållbarhetsarbete.

Medarbetare

I en workshop med ett urval av Operans medarbetare under hösten 2012 framkom önskemål om tydligare dialog mellan medarbetare och chefer/ledning. Detta var också ett av förbättringsområdena som framkom vid medarbetarundersökningen som genomfördes under 2013. Den organisationsförändring som sjuöskades under 2013 förväntas leda till tydligare kanaler och utökad dialog mellan medarbetare och chefer/ledning, något som kommer att följas upp i kommande medarbetarundersökningar. Utvecklingssamtal görs med varje medarbetare årligen. Medarbetarundersökningar görs vartannat år.

Leverantörer

Operans leverantörer består av allt från fastighetsförvaltare och restauratörer till tygfabrikanter och tryckerier. Löpande dialoger sker med flertalet leverantörer, t.ex. kring frågor som rör Operahusets förvaltning. Under 2012 fastställdes en ny inköspolicy som även omfattar hållbarhetsfrågor och som nu finns som underlag för framtida diskussioner med leverantörerna. Uppföljning av leverantörerna utifrån ett hållbarhetsperspektiv kommer att påbörjas under 2014.

Besökare och samhället

Operan har en stark och trogen publik, men lockar även nya besökare. Det är Operans utmaning att behålla och finna nya besökare till varje föreställning. Under 2013 genomfördes två marknadsundersökningar; en publikundersökning (se sid 3) och en undersökning kring vad Operans publik gör inför och efter en föreställning på Operan samt hur ett besök på Operan bidrar till att gynna andra näringar såsom restaurang, hotell och transport. En positiv aspekt, ur ett miljömässigt och näringsgynnande perspektiv, som framkom genom studien var att en övervägande del av besökarna tog sig till Operan via kollektiva färdmedel, hela 58 %, och att 14 % tog sig till Operan till fots. Endast 23 % av besökarna tog sig till föreställningen med bil.

Operan satsar på att nå barn och unga genom aktiviteter och särskilda föreställningar. Under 2014 kommer en marknadsundersökning riktad till personer mellan 15–24 år att genomföras. Undersökningens syfte är att få information om vad som skulle kunna få fler unga intresserade av Operan.

OPERANS HÅLLBARHETSPOLICY

Hållbarhet är en viktig del av Operans strategi. Genom ett hållbarhetsarbete stärks såväl visionen som varumärket.

Varumärkeslöftet betonar att Operan värnar konstnärlig kvalitet, är orädd, välkomnande och tidlös.

Detta betyder omsatt i hållbarhet:

- Operan värnar om mänskliga behov som kreativitet, identitet och konstnärligt uttryck. Operan mår om goda arbetsförhållanden och metoder som ger medarbetare goda förutsättningar att utvecklas och bidra i verksamheten.
- Operan strävar mot ett modernt resurstänkande och etiskt ansvar för människor och miljö i sin verksamhet. Operan är transparent och står för sina beslut.
- Operan är öppen gentemot hela samhället och för alla åldrar. Operan värnar om mångfald, jämställdhet på ett engagerande och inkluderande vis.
- Operan värnar om kulturarvet i enlighet med sitt uppdrag och engagerar sig i sin omvärld samt speglar angelägna utmaningar i samhället.

KVALITET FÖR OPERAN

Under 2013 har Operan arbetat med att försöka definiera vad kvalitet är och vilka aspekter och mått som ska användas för uppföljning av kvalitet i Operans verksamhet. De kvalitetsaspekter som definierats för 2013 är: Kundnöjdhet, Beläggningsgrad, Recensioner i media, Möjlighet att attrahera internationellt erkända team och gästartister, Kvalitet inom ateljéer och verkstäder, Priser och utmärkelser, Deltagande i Skapande Skolaprojekt, Nå ut till en bred publik samt Eget kapital.

Dessa aspekter kommer att utvecklas och förfinas och målsättningen är att under 2014 fastställa de kvalitetsparametrar som ska följas upp årligen.

Totalt sett har Operan nått ett gott resultat inom majoriteten av ovanstående aspekter. Operan genomförde under 2013 en kundundersökning där totalt 526 personer vid fyra tillfällen besvarade en enkät. Resultatet visar att denna publik som helhet var nöjd. Nöjd Kund Index, NKI, för helhetsupplevelsen var 89 (av 100). Även beläggningsgraden, d.v.s. antal besökare per föreställning, har under flera år varit hög på Operan. Under 2013 var beläggningsgraden 96% för opera och 100%¹ för balett. Operan har under 2013 haft en lyckad säsong med många uppmärksammade produktioner som involverat flera av de just nu internationellt mest erkända upphovsmännen och artisterna. Av de recenserade premiärerna är cirka 75% av recensionerna

¹ Den genomsnittliga beläggningsgraden uppgår till 100 procent för baletten trots att en produktion har haft en lägre beläggningsgrad, eftersom detta kompenseras av att flera av de övriga balettproduktionerna egentligen haft en beläggningsgrad över 100 procent då även t ex lyssnarplatser sålts

som helhet positiva. Under 2013 tilldelades Operans kör Svenska Dagbladets Operapris och Operans säsongsprogram vann Svenska Designpriset vilket är en indikator på god kvalitet avseende Operans kommunikationsarbete. Den aspekt som utgör störst utmaning för Operan är att nå ut till en så bred publik som möjligt. Den begränsade publikundersökning som genomfördes under 2013 visar bl. a. att 71% av besökarna var kvinnor och att medelåldern för besökarna var 57 år. 78% av besökarna hade en universitets- eller högskoleutbildning och endast 9 % av besökarna var födda utomlands. För att nå nya publikgrupper har Operan, förutom det viktiga arbetet med att nå barn och ungdom, under 2013 genomfört ett stort antal aktiviteter. Som exempel kan nämnas projektet »Öppna repetitioner« där publik kan komma in och möta arbetet med en produktion flera veckor före premiär, visningar av Operahuset i samarbete med Svenska För Invandrare, ökad närvaro i sociala medier, exponering av filmat material kring Operans föreställningar samt den i SVT visade produktionen »Livet på Operan« – en dokumentärserie i fem delar – som speglade Operans verksamhet på och bakom scenen.

EKONOMISKT ANSVAR

Operan är ett statligt helägt aktiebolag. Verksamheten ska inte syfta till att ge överskott eller utdelning. I posten intäkter ingår bland annat ett väsentligt stöd från offentlig sektor, dvs. staten. För 2013 uppgick bidraget från staten till 425,2 mkr.

Subventionerade biljettpriser

Bidraget från offentlig sektor är en väsentlig förutsättning för att så många som möjligt ska kunna besöka och ta del av Operans utbud till ett överkomligt pris. En osubventionerad biljett till en föreställning på stora scenen skulle i genomsnitt kosta 1 821 kr, exklusive Unga på Operan, vilket kan jämföras med dagens snittpris till besökarna på 329 kr.

Biljettpolicy

Operan erbjuder varje år ett antal fribiljetter till Operans fast- och visstidsanställda samt till ett begränsat antal externa gäster såsom press mm. Fribiljetter till personalen ges i första hand för att möjliggöra nödvändig kompetensutveckling men är också en viktig personalvårdsförmån. Hanteringen av fribiljetter styrs genom en policy som reglerar till vem och vilket antal biljetter som får delas ut. Policyn har även upprättats med syfte att minimera risken för eventuella mutor och bestickning, vilket faller inom ramen för korruption. Beslut har fattats om en omarbeting av biljettpolicy, i syfte att öka intäkterna genom att fler biljetter blir tillgängliga för försäljning och med hänsyn till reglerna om förmånsbeskattning och arbetsgivaravgifter. Under 2013 hade Operan 183 398 besökare till föreställningarna på stora scenen, varav 7,2 % var fribiljettsbesökare (6,0% 2012).

Inköspolicy

Under 2013 fortsatte implementeringen av Operans inköspolicy, vilken innefattar även hållbarhetsaspekter såsom uppförandekod och miljökrav. Prioriterade områden som omfattas av uppförandekoden är Operans inköp av textilier som ofta tillverkas i s.k. riskländer. I den upphandling av tryckeritjänster som genomfördes under året ställdes bl.a. krav på systematiskt miljöarbete i verksamheten och krav på miljömärkt papper i trycksaker.

Tabell 1– skapat och levererat direkt ekonomiskt värde (mkr)

	2013	2012	2011
Intäkter ¹	507,5	519,6	506,5
Summa tillskapat ekonomiskt värde	507,5	519,6	506,5
<i>Fördelat ekonomiskt värde</i>			
Rörelsekostnader	-104,4	-107,9	-112,2
Löner och ersättningar till anställda ²	-392,9	-401,2	-384,5
Summa fördelat ekonomiskt värde ³	-497,3	-509,1	-496,7
Behållet ekonomiskt värde	10,2	10,5	9,8

¹ Omfattar driftstillskott från staten, intäkter från sponsorer, biljettförsäljningar samt diverse intäkter som uthyrningar, turnéer mm.

² Inklusivt arbetsgivaravgifter och löneskatt på pensioner

³ Summan ska täcka investeringar som behöver göras av konstnärlig karaktär samt i fastighet och teknik

SOCIALT ANSVAR

En övergripande målsättning för Operan är att vara angelägen och inkluderande för många och tillgänglig för alla.

Barn- och ungdomsverksamheten

Barn och unga är en viktig målgrupp för Operan. Genom sin barn- och ungdomsverksamhet – Unga på Operan – önskar Operan öka barns och ungas, deras anhörigas och skolans möjlighet att ta del av professionell kultur av högsta kvalitet, med spets och bredd. All verksamhet som erbjuds barn och ungdomar är antingen gratis eller till ett starkt reducerat pris. Under 2013 nådde barn- och ungdomsverksamheten ut till knappt 47 000 barn och unga jämfört med drygt 40 000 förra året.

PEDAGOGISK VERKSAMHET

Barns och ungas rätt till kultur är prioriterat i kulturpolitiken. Satsningen »Skapande skola« är tänkt att stärka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet. Målet är att eleverna ska få tillgång till kulturens alla uttrycksformer och att deras möjligheter till eget skapande ökar. Skolorna söker bidrag för Skapande skola-projekt från Kulturrådet. Unga på Operan har lagt ner ett omfattande arbete på att öka deltagandet i Skapande skola-projekt och under året har en rad workshops och miniföreställningar genomförts tack vare Skapande skola-medel. Under 2013 hade Operan totalt 45 aktiviteter som ingick i Skapande skola-projekt. Skolverksamheten har under 2013 även fokuserat på att bygga upp ett kontaktnät av skolombud med nätverksträffar och nyhetsbrev. Dessutom har Unga på Operans skolverksamhet med klasser,

inklusive sarskoleklasser, på studiebesök där det ingår en konstnärlig aktivitet, varit i full gång.

Under hösten 2013 samarbetade Unga på Operan med Kulturkraft Stockholm i ett Devising Operaprojekt där pedagoger från Unga på Operan ledde en utbildning i Devisingteknik för artister från det fria musik-, sång- och danslivet. I Devising skapar man utifrån improvisation fram en föreställning på tre dagar tillsammans med en skolklass.

För familjer ordnar Operan varje år »familjedagar« där man får prova på t.ex. att dansa balett och lära känna den teatermekanik som skapar teatermagi under föreställningarna. Operan anordnar också föreställningsintroduktioner, sommarkollo med opera- eller balettriktning, andra lovaktiviteter och en killdag. Killdagen är ett initiativ som Operan, tillsammans med Kungliga Baletten och Kungliga Svenska Balettskolan, startade 2011 som ett sätt att få pojkar att upptäcka dans i ett forum med andra pojkar. Intresset för killdagen är stort och 2013 var dagen, liksom tidigare år fullbokad, vilket motsvarar 100 pojkar i åldrarna 8–10 år.

I december 2013 inbjöds barnen som deltog i Flen kommuns Kulturskolas Vårdens Barnkonsert den 11:e oktober att komma till Operan och se genrepet av Nötknäpparen. Barnen fick även en visning av Operahuset. Alla barn fick bjuda med sig en vuxen och totalt deltog 120 personer denna dag.

PRODUKTIONER FÖR BARN

Förutom den ordinarie repertoaren erbjuder Operan föreställningar ur barnens perspektiv. Under våren 2013 hade »Det gyllene skeppet« premiär, en produktion som skapades ursprungligen för Théâtre de la Monnaie i Bryssel. Produktionen är ett exempel på hur Unga på Operan arbetar med deltagande och fördjupning. »Det gyllene skeppet« fokuserar på gruppdynamik, utanförskap och mobbing. Föreställningarna spelades framgångsrikt för mellanstadiepublik på Operans scen i Gäddviken. Alla skolklasser som köpt biljetter till föreställningarna förberedde sitt besök med en tre timmar lång initierande och fördjupande workshop. Workshopen bekostades via Skapande skola-medel och via Operans Donationsfond.

Alla barn och ungdomar ska känna sig välkomna på Operan och därför verkar Operan för att barn med särskilda behov och funktionsnedsättning ska kunna ta del av Opera och balett på ett högkvalitativt sätt. Som exempel skapade Operan 2012 balettföreställningen Pierrot på Operan, som vände sig särskilt till barn med funktionshinder.

Unga på Operan har under en längre tid arbetat för att öka antalet produktioner riktade till barn och ungdomar och från 2014 kommer två barn-/ungdomsproduktioner att uppföras per säsong. Först ut är Purcells opera Dido och Aeneas med premiär i maj 2014 på Operans scen i

Gäddviken. Operans uppsättning riktar sig till gymnasiepublik och har bearbetats med tanke på målgruppen. I oktober 2014 har »Min bror är Don Juan« premiär på Rotundan. Den är en mycket fri bearbetning av Mozarts »Don Juan« med delvis nyskriven musik och helt ny text. Historien berättas ur Don Juans lillasysters perspektiv och riktar sig till en högstadiepublik.

Tillgänglighet – lokalt och globalt

Ett övergripande mål är att Operan ska vara tillgänglig för alla. Inom operahuset görs löpande genomgångar för att se över möjligheter att underlätta för besökare med funktionsnedsättning. Operans salong är utrustad med hörslingor och det finns hiss till alla plan samt ramp framför stora entrén. Varje spelår erbjuds ca tre syntolkade föreställningar. Vid kommande ombyggnader av operahuset är ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ett prioriterat område.

Operan verkar för att vara med och sprida information om och öka tillgången till Operans verksamhet på olika sätt; t.ex. genom nätbaserade medier och communities, facebook, bloggar, radio- och TV-sändningar, turnéverksamhet och publikkampanjer. Under 2013 har exempelvis Operans samtliga operapremiärer sänts i radio, och dokumentärserien »Livet på Operan« visats i SVT och SVT play. Dokumentären följer medarbetare från Operan i deras dagliga arbete för att ge en bild av hur arbetet bakom en uppsättning ser ut. Intresset för programserien var stort och särskilt glädjande var att antalet tittare i den yngre målgruppen ökade för varje avsnitt.

Genom digitalsändningar, t.ex. på biografier runt om i landet ges Operan möjlighet att låta fler ta del av Operans föreställningar. Under 2013 direktsändes två operaföreställningar; Turandot och Salome samt en balett; Julia & Romeo.

MEDARBETARE

Många personer bakom en föreställning

Operans verksamhet kräver en mångfald av yrken, allt från dansare till biljettförsäljare. Operans medarbetare omfattar ca 120 olika yrkeskategorier uppdelat på konstnärlig, teknisk och administrativ personal. Antalet fast anställda är 547 (506 tillsvidareanställda, 8 provanställda, 5 förordnanden och 28 kontraktsanställda). Av dessa är 35 deltidsanställda.

Utöver de ovan nämnda tillkommer ca 300 visstidsanställda med kortare uppdrag såsom statister, guider, påklädare, publikvärdar med flera. Beroende på uppdrag kan denna grupp av anställda arbeta allt från någon dag till totalt några veckor per år.

Systematiskt förbättringsarbete

Under 2013 genomfördes en omorganisation av verksamheten i syfte att bli effektivare och därmed frigöra mer resurser till konstnärlig verksamhet samt för att ytterligare

förstärka kostnadskontrollen. Den nya organisationen är projektstyrd med tydligare beslutsvägar och mer effektiva produktions- och beslutsprocesser.

Under året gjordes även en genomlysning av Operans lönesystem och processer för rehabilitering. Vid genomlysningen identifierades behov av att tydliggöra processen för lönehantering och av en uppdatering av rehabiliteringspolicy. En ny rehabiliteringspolicy och handlingsplaner med tydliggjort ansvar för olika delar i rehabiliteringsprocessen är framtagen och nya riktlinjer för lönehantering ska färdigställas under första kvartalet 2014. Under 2014 kommer även Operans processer för rekrytering och arbetsmiljöarbete att ses över.

Medarbetarundersökning

Som en del i förbättringsarbetet gentemot medarbetare genomför Operan vartannat år en medarbetarenkät för att ta reda på hur medarbetarna upplever sitt arbete, medarbetarskap, Operan som arbetsgivare m.m. Medarbetarenkäten är en undersökning av den psykosociala arbetsmiljön och syftet är att, utifrån resultatet, arbeta med att försöka nå förbättringar av denna. Dessvärre har svarsfrekvensen på medarbetarenkäten varit alltför låg de

senaste åren. Under 2013 genomfördes därför ett gediget arbete för att öka svarsfrekvensen. Arbetet har innefattat dels utveckling av enkätens innehåll, dels information till medarbetarna. En medarbetarmätning gjordes under oktober/november 2013. Svarsfrekvensen var 79 %, att jämföra med 54 % vid föregående mätning 2011. Svaren visar att Operans medarbetare totalt sett är nöjda med trivsel, samarbete och ledarskap. Det stora förbättringsområdet för Operan överlag gäller framförallt interninformation. Under våren 2014 ska varje organisatorisk enhet inom Operan, arbeta fram handlingsplaner för prioriterade förbättringsområden.

Barnartister

I vissa av Operans produktioner ingår barn och ungdomar, t.ex. i barnkör eller statistuppdrag. För barn och unga gäller särskilda regler för arbetstider och arbetsuppgifter, som inte alltid överensstämmer med Operans föreställningar. Operan söker därför dispens av Arbetsmiljöverket för varje barn, repetitions-, och föreställningstillfälle. Under 2013 har Operan sökt dispens för 242 arbetande minderåriga (2012/289 st, 2011/186 st). Liksom under föregående år har antalet barn beräknats en gång per produktion, vilket

Tabell 2 – Antal anställda per kön och ålderskategori

ANTAL ANSTÄLLDA PER KÖN OCH ÅLDERSKATEGORI. (Siffror inom parentes visar antal för 2012)						
2013	Antal	Man (%)	Kvinna (%)	< 29 år (%)	30-49 år (%)	> 50 år (%)
Styrelse	11 (11)	64 (45)	36 (55)	0 (0)	22 (22)	78 (78)
Ledningsgrupp	9 (10)	33 (40)	67 (60)	0 (0)	56 (50)	44 (50)
Mellanchefer	14 (15)	64 (53)	36 (47)	0 (0)	57 (47)	43 (53)
Arbetsledare	21 (20)	67 (70)	33 (30)	0 (0)	24 (20)	76 (80)
Konstn. personal	276 (275)	50 (51)	50 (49)	11 (10)	54 (57)	35 (33)
Teknisk personal	173 (176)	58 (61)	42 (39)	3 (7)	45 (40)	51 (53)
Adm. Personal	55 (59)	35 (26)	65 (74)	4 (5)	51 (56)	45 (39)

Tabell 3 – Personalomsättning och sjukfrånvaro

PERSONALOMSÄTTNING OCH SJUKFRÅNVARO	2013	2012	2011
Personalomsättningen har varit	5,9%	5%	3%
Sjukfrånvaron totalt har varit	2,9%	3%	3%
<i>Sjukfrånvaron har fördelat sig på följande sätt</i>			
Kvinnor	3,2%	4%	2%
Män	2,6%	3%	3%
Anställda under –30 år	3,1%	4%	1%
30–49 år	2,4%	2%	2%
50–	3,5%	4%	4%
Samt sjukfrånvaro över 60 dagar av den totala frånvaron	31%	37%	32%

innebär att samma barn kan ha räknats flera gånger om samma barn medverkar i flera produktioner.

Jämställdhet och mångfald

Operan strävar efter att vara en arbetsplats som kännetecknas av mångfald, där man ska känna sig välkommen och väl behandlad oavsett kön, ålder och bakgrund. I Operans diskrimineringspolicy, med tillhörande handlingsplan hanteras dessa frågor gällande exempelvis rekrytering, befordran, utbildning, lönesättning etc. Operan har en låg personalomsättning vilket medför att köns- och åldersstrukturer tar lång tid att förändra och måste beaktas över ett längre perspektiv.

I slutet av 2013 hade Operan 506 tillsvidareanställda, varav 52,2 % män och 47,8 % kvinnor. Målet är att ha en fördelning på minst 60/40 per yrkeskategori, vilket uppnått totalt sett. Dock skiljer det något per yrkeskategori, se tabell 2, framförallt inom teknisk och administrativ personal, även om förbättringar har skett de senaste åren. För arbetsledare är fördelningen fortfarande ojämn, något som Operan arbetar aktivt med att förändra vid nyrekryteringar.

Inom Kungliga Hovkapellet sker all provspelning inför rekrytering bakom skärm, vilket innebär full anonymitet för den sökande, den som får tjänsten är helt och hållet den som spelar bäst.

Operan genomför varje år en lönekartläggning för att synliggöra skillnader i lön mellan män och kvinnor. Kartläggningen 2013 visar på små löneskillnader mellan män och kvinnor, kvinnors lön var 98,2% av männens. Varje år avsätts en del av löneutrymmet för att göra justeringar av strukturell karaktär. Under 2013 gjordes justeringar bl.a. till förmån för Operans dansare.

Åldersmässigt finns merparten av Operans anställda i ålderskategorierna 30 år och däröver. Bland konstnärlig personal är gruppen 30–49 år dominerande, vilket är naturligt med tanke på att pensionsåldern för sångare är 52 år och pensionsåldern för dansare är 41 år. Målet är att ha en bra spridning i åldersstrukturen inom varje yrkesgrupp. Operan arbetar t.ex. för att finna yrkesväxlingslösningar för grupper med lägre pensionsåldrar än 67 år.

Inom baletten är den nationella mångfalden stor, med ca 22 nationaliteter representerade. Även inom orkestern finns flera olika nationaliteter representerade. Operan arbetar också med många internationella team och gäster.

HÄLSA OCH SÄKERHET

Medarbetarnas hälsa och säkerhet är ett prioriterat område för Operan. Flera av Operans tjänster är högriskyrken med tung fysisk belastning. Alla Operans anställda erbjuds friskvård i form av fri tillgång till Operans träningslokaler och kostnadsfritt årskort på extern träningsanläggning.

Egen företagshälsovård

Operan har egen auktoriserad företagshälsovård i form av företagsläkare och sköterska. Dessa är specialiserade på

förebyggande friskvård och arbetsrelaterade skador och sjukdomar samt rehabilitering så att sjukskrivna så snabbt som möjligt ska kunna återgå i tjänst. Det finns även tillgång till kontrakterad ortoped för baletten och öron-, näsa-, halsspecialist för sångarna.

Arbetskadorna, tillbud och sjukfrånvaro

Under 2013 inrapporterades 15 st tillbud (2012/10 st 2011/11 st.) och 20 st arbetsskadeanmälningar (2012/16 st 2011/15 st.). Övervägande delen av tillbuden rör något som inträffat på scen, men även konstnärlig personal har vid repetition eller föreställning slagit larm om arbetsmiljöbrister som skulle kunna orsaka olyckor om de inte åtgärdas.

Av arbetsskadeanmälningarna var 7 st relaterade till Operans balettverksamhet och 5 st färdolyckor på väg till eller från arbetsplatsen. Övriga anmälningar omfattade snubbelolyckor på arbetsplatsen och mindre skador vid förflyttning av dekor på scenen. Operan utreder varje tillbud och arbetsskadeanmälan för att undersöka om något kan göras för att förhindra att liknande händelser inträffar igen.

Operan har en relativt hög andel av sjukfrånvaron som överstiger 60 dagar. Under 2013 var total sjukfrånvaro 2,9% av planerad arbetstid och andelen sjukfrånvaro över 60 dagar var 30,7%. En övervägande majoritet av långtidssjukskrivningarna utgörs av skador hos medarbetare med ett mycket fysiskt krävande arbete, såsom dansare i baletten. Sjukskrivning till följd av psykiska besvär såsom stress och utbrändhet är däremot ovanligt på Operan.

Risikanalyser och krisberedskap

Inför varje ny produktion görs en förberedande riskanalys där eventuella risker och säkerhetsmoment i produktionen går igenom. Biträdande regissör informerar nya medverkande om gällande säkerhetsföreskrifter. Inför premiär av en produktion görs sedan ytterligare säkerhetsgenomgångar och inför varje föreställning görs alltid säkerhetskontroll av både scenområdet och publika utrymmen.

En personalhandbok med vägledning för akuta situationer finns och uppdateras löpande. Under 2013 bildades en krisledningsgrupp på fem personer med en krisstab. Krisstaben fungerar som första instans vid en krissituation. Staben gör en första utvärdering av läget och planerar vidare insatser. Under året har även en krishanteringsplan arbetats fram. Utbildning i krishantering för ledningsgrupp och krisledningsgrupp planeras för 2014.

UTBILDNINGAR UNDER 2013

- Utbildning hjärtlungräddning – 41 personer.
- Advanced first responder – 4 personer. Utbildning i akutsjukvård som är certifierad av läkare. Utbildade personer har exempelvis tillstånd att administrera syrgas.
- Brandskyddsutbildning inklusive utrymningsövning – 61 personer.
- Brandsäkerhet för chefer – 8 personer
- Heta arbeten – 11 personer

MILJÖANSVAR

Operans miljöpåverkan består framför allt av drift och skötsel av fastighet och i framställandet av nya produktioner. Operan arbetar därför kontinuerligt med uppföljning av energiförbrukning och avfall genom dialog med fastighetsförvaltaren för operahuset, Statens fastighetsverk.

Energi och klimat

Operans energiförbrukning omfattas av el, uppvärmning, kyla samt bränsle till Operans egna fordon. Förbrukad mängd förhåller sig relativt stabil från år till år. Merparten, drygt 78 %, av all el, värme och kyla som köps in kommer från förnybara energikällor. Operahuset som byggdes 1898 medför stora utmaningar vad gäller att reglera värme och kyla på ett sätt som passar verksamheten idag.

Operans klimatpåverkan är beroende av val av energislag och förbrukad energimängd. Utsläpp av växthusgaser utgörs framför allt av förbrukad fjärrvärme samt den eldningsolja som används för uppvärmning av Operans lokaler i Gäddviken ut mot biodiesel (rapsolja). Bytet av eldningsolja innebär en minskning av utsläpp av växthusgaser med 65 % per kubikmeter olja.

Avfall

Idag sker källsortering på Operans anläggning i Gäddviken. Viss källsortering sker även i operahuset avseende papper, glas och farligt avfall.

Ett nytt Operahus

Under 2013 gav regeringen i uppdrag till Statens fastighetsverk att i nära samarbete med Operan ta fram en förstudie för ombyggnad av operahuset, för att höja standarden och möta vår tids krav vad gäller miljö, arbetsmiljö och tillgänglighet för publik och Operans anställda. Förstudien kommer att genomföras under 2014. För mer information om ombyggnaden se sid 4 i Årsredovisningen. I avvaktan på ombyggnad av operahuset kommer planerade åtgärder för minskad energiförbrukning och förbättrad avfallshantering inte att genomföras.

Kontaktuppgifter: Maria Bratt, vice vd / CFO
08-791 43 10 maria.bratt@operan.se

- 1 Gäddviken (from 2013 100% biodiesel (rapsolja). Tidigare år 100% mineralolja.
- 2 Gäddviken (förnybar 54%, kärnkraft 45,6%, fossila bränslen och torv 0,4%) operahuset (vattenkraft 95%, vindkraft 5%) Västra Trädgårdsgatan 6A (kärnkraft 100%)
- 3 Operahuset (biobränslen 33%, återvunnen energi 50%, fossila bränslen 17%)
- 4 Operahuset (spillkyla 40%, frikyla 23%, el VP kyla + KM kyla 37%)
- 5 From 2013 används biodiesel (rapsolja) istället för mineralolja.
- 6 Operan har från och med 2012 inte bilar som drivs med bensin
- 7 Siffran inkluderar slam från oljeavskiljare, vilket redovisas from 2011
- 8 Siffran inkluderar kasserad scenografi, vilket redovisas from 2012
- 9 Siffran inkluderar fett från kökets fettavskiljare, vilket redovisas from 2012

Tabell 4 – Energiförbrukning

ENERGIFÖRBRUKNING	TOTALT 2013 (MWh)	TOTALT 2012 (MWh)	TOTALT 2011 (MWh)
Eldningsolja¹			
Förnybart	221	–	–
Icke förnybart	–	391	384
Fordonsbränsle			
Icke förnybart	103	118	126
El²			
Förnybart	3146	3159	3096
Icke förnybart	611	610	579
Fjärrvärme³			
Förnybart	2523	2716	2864
Icke förnybart	753	578	505
Fjärrkyla⁴			
Förnybart	465	318	330
Icke förnybart	–	–	–
TOTALT	7822	7890	7884

Tabell 5 – Utsläpp växthusgaser

UTSLÄPP VÄXTHUSGASER PER ENERGISLAG	TOTALT 2013 (ton)	TOTALT 2012 (ton)	TOTALT 2011 (ton)
Eldningsolja ⁵	23	112	110
El	25	18	21
Fjärrvärme	374	226	249
Fjärrkyla	0	0	0
Bensin ⁶	–	–	1
Diesel	26	29	30
TOTALT	448	386	411

Tabell 6 – Avfall

AVFALL	TOTALT 2013 (ton)	TOTALT 2012 (ton)	TOTALT 2011 (ton)
Farligt			
Deponi	8	9 ⁷	10
Ofarligt			
Återvinning	70	74 ⁸	29
Förbränning	187	190	185
Deponi	73	68 ⁹	8
TOTALT	338	341	232

Gri-index

OPERANS KOMMENTARER
SIDA T EX AVGRÄNSNINGAR

STRATEGI OCH ANALYS

1.1	vds kommentarer, vision och strategi	s. 3
-----	--------------------------------------	------

ORGANISATIONSPROFIL

2.1	Organisationens namn	s. 30
2.2	De viktigaste produkterna och/eller tjänsterna	s. 10–18
2.3	Organisationsstruktur	s. 34
2.4	Lokalisering av organisationens huvudkontor	s. 30
2.5	Länder som organisationen har verksamhet i	s. 30
2.6	Ägarstruktur och företagsform	s. 30
2.7	Marknader som organisationen är verksam på	s. 10–18
2.8	Den redovisande organisationens storlek	s. 11
2.9	Väsentliga förändringar under redovisningsperioden	Inga väsentliga förändringar
2.10	Utmärkelser och priser som mottagits under redovisningsperioden	s. 38

INFORMATION OM REDOVISNINGEN

3.1	Redovisningsperiod	1/1 2013 – 31/12 2013
3.2	Datum för publicering av senaste redovisningen	s. 37
3.3	Redovisningscykel	Ettårig, kalenderår
3.4	Kontaktperson för redovisningen	s. 43
3.5	Process för definition av innehållet i redovisningen	s. 37
3.6	Redovisningens avgränsning	Inga avgränsningar
3.7	Särskilda begränsningar för redovisningens omfattning och avgränsningar	Inga särskilda avgränsningar
3.8	Princip för redovisning av joint venture	Ej tillämplig på verksamheten
3.10	Förklaring till korrigeringar från tidigare redovisningar	Redovisas löpande i text
3.11	Väsentliga förändringar i omfattning, avgränsning eller mätmetoder jämfört med tidigare redovisningar	Inga väsentliga förändringar från föregående år
3.12	Innehållsförteckning för standardupplysningar	s. 44–45
3.13	Externt bestyrkande	s. 46

STYRNING, ÅTAGANDEN OCH INTRESSENTRELATIONER

4.1	Redogörelse för organisationens bolagsstyrning	s. 30–35
4.2	Styrelseordförandens roll i organisationen	s. 30,31
4.3	Oberoende eller icke-verkställande styrelseledamöter	s. 30, 31
4.4	Möjligheter för aktieägare och anställda att komma med rekommendationer eller vägledning	s. 31
4.14	Organisationens intressenter	s. 37, 38
4.15	Princip för identifiering och urval av intressenter	s. 37, 38

Resultatindikatorer

EKONOMISK PÅVERKAN

EKONOMISKA RESULTAT

EC1	Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde	s. 39
EC4	Väsentligt finansiellt stöd från den offentliga sektorn	s. 39

MILJÖPÅVERKAN

ENERGI

EN3	Direkt energianvändning	s.43
EN4	Indirekt energianvändning	s.43

UTSLÄPP TILL LUFT OCH VATTEN SAMT AVFALL

EN16	Totala direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser	s. 43
EN22	Total avfallsvikt, per typ och hanteringsmetod	s. 43

ARBETSFÖRHÅLLANDEN OCH ARBETSVILLKOR

ANSTÄLLNING

LA1	Total personalstyrka	s. 41, 42
-----	----------------------	-----------

HÄLSA OCH SÄKERHET I ARBETET

LA7	Omfattning av skador och sjukfrånvaro	s. 42, 43 Redovisas delvis
-----	---------------------------------------	----------------------------

UTBILDNING

LA10	Utbildningstimmar per anställd	s. 42, avgränsad till utbildning rörande hälsa, säkerhet
------	--------------------------------	--

MÅNGFALD OCH JÄMSTÄLLDHET

LA13	Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldersgrupp	s. 41
LA14	Löneskillnad i procent mellan män och kvinnor per personalkategori	s. 42

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

ICKE-DISKRIMINERING

HR4	Antal fall av diskriminering	Inga fall av diskriminering har förekommit
-----	------------------------------	--

BARNARBETE

HR6	Verksamheter där väsentlig risk för barnarbete uppmärksammats och åtgärder vidtagits	s. 41
-----	--	-------

ORGANISATIONENS ROLL I SAMHÄLLET

SO4	Åtgärder som vidtagits på grund av korruptionsincidenter	s. 39
-----	--	-------

Revisors rapport över översiktlig granskning av Kungliga Operan AB:s hållbarhetsredovisning

Till läsarna av Kungliga Operan AB:s hållbarhetsredovisning

INLEDNING

Vi har fått i uppdrag av styrelsen i Kungliga Operan AB att översiktligt granska Kungliga Operan AB:s hållbarhetsredovisning för år 2013. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning på sidan 37.

STYRELSENS OCH FÖRETAGSLEDNINGENS ANSVAR FÖR HÅLLBARHETSREDOVISNINGEN

Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för det löpande arbetet inom miljö, arbetsmiljö, kvalitet, socialt ansvar och hållbar utveckling samt för att upprätta och presentera hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier vilka framgår på sidan 37 i hållbarhetsredovisningen, och utgörs av de delar av Sustainability Reporting Guidelines G3 (utgivna av The Global Reporting Initiative (GRI)) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper.

REVISORNS ANSVAR

Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår översiktliga granskning. Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med revr 6. Bestyrkande av hållbarhetsredovisning utgiven av FAR. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt IAASBS

standarder för revision och kvalitetskontroll och god revisionsd i övrigt har. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

De kriterier som vår granskning baseras på är de delar av Sustainability Reporting Guidelines G3, utgiven av The Global Reporting Initiative (GRI), som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt de redovisnings- och beräkningsprinciper som företaget särskilt tagit fram och angivit. Dessa framgår av sidorna 44–45. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen.

Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för vårt uttalande nedan.

UTTALANDE

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan angivna kriterierna.

Stockholm den 21 mars 2014

Deloitte AB

Kerstin Sundberg
AUKTORISERAD REVISOR

FOTOGRAFER: Markus Gärder, Alexander Kenney, Hans Nilsson, Carl Thorborg, Pia Uhlin, Gert Weigelt
REDAKTÖR: Torbjörn Eriksson och Helena Sköldborg
GRAFISK FORM: Cina Stegfors
OMSLAGSBILD: Kungliga Baletten i Vitabergsparken

SPONSORER: KPMG, Nordea och MED-EL